

NUORET INTERNETISSÄ – Kohderyhmäanalyysi Netari.fi-hankkeelle

Nadia Nasr
Tiina Puumalainen
Opinnäytetyö, kevät 2011
Diakonia-ammattikorkeakoulu
Diak Etelä, Helsinki
Sosiaalialan koulutusohjelma
Sosionomi (AMK)

TIIVISTELMÄ

Nasr, Nadia ja Puumalainen, Tiina. Nuoret internetissä – Kohderyhmäanalyysi Netari.fi-hankkeelle. Helsinki, kevät 2011, 73 s., 1 liite.

Diakonia–ammattikorkeakoulu, Diak Etelä Helsinki, Sosiaalialan koulutusohjelma, sosionomi (AMK).

Opinnäytetyön aiheena oli työelämälähtöinen verkkonuorisopalveluiden kehittäminen ja siihen liittyen tehty kohderyhmäanalyysi Netari.fi-hankkeelle. Kohderyhmäanalyysin tavoitteena oli internetkyselyn avulla tuottaa uutta tietoa nuorten verkkokäyttäytymisestä ja selvittää mikä on verkkonuorisotyön palveluntarve. Lisäksi halusimme kartoittaa netissä aikaansa viettävien nuorten tyytyväisyyttä elämään ja terveydentilaan. Kohderyhmään kuuluivat 12–18-vuotiaat kyselyyn vastanneet nuoret.

Tutkimuksessa käytettiin kvantitatiivista eli määrällistä tutkimusmenetelmää. Aineisto kerättiin anonyymien internetkyselyjen avulla. Kysely julkaistiin neljässä eri verkon yhteisöpalveluissa; Demi.fi:ssä, Facebookissa, IRC-Galleriassa sekä Habbo Hotelissa vuonna 2010. Vastauksia saatiin yhteensä 2687, joista kohderyhmään kuului 2318 vastaajaa.

Kyselyyn vastanneista 66,5 % oli tyttöjä ja 33,5 % poikia. Äidinkieleltään 96,7 % vastaajista oli suomenkielisiä. Nuoret olivat tulosten perusteella suhteellisen tyytyväisiä terveydentilaansa ja elämäänsä. Kohderyhmän nuoret harrastivat eniten ”dataamista” eli viettivät aikaansa tietokoneen parissa ja toiseksi eniten liikuntaa. Netarin nettinuorisopalveluita käyttäneiden keskuudessa harrastaminen oli aktiivisempaa.

Netarin internetnuorisopalveluiden sukupuolijakauma kertoi tyttöjä olevan 66 % Netarin internetnuorisopalveluja käyttäneistä vastaajista. Lisäksi nuoremmat vastaajat käyttivät Netarin internetnuorisopalveluita enemmän. Suosituin oli Habbo Hotelin Netari-nuorisotila ja toisena IRC-Galleria. Nuorille suunnatun nettinuorisotyön palveluntarve lisääntyi jokaisessa ikäryhmässä ylöspäin mentäessä. 12–13-vuotiaista nuorista 17,4 % oli sitä mieltä, ettei internetissä ole riittävästi nuorille suunnattua nettinuorisotyötä, kun taas 18-vuotiaiden keskuudessa vastaava luku oli 29 %. Netarin internetnuorisopalveluita käyttäneistä nuorista 46 % oli sitä mieltä, että internetissä on tarpeeksi nuorille suunnattuja palveluja.

Vaikka internetissä vietettiin aikaa noin 2–3 tuntia vuorokaudessa, nuoret tapasivat kavereitaan useimmiten ”kasvokkain” ja ”netissä” mieluummin, kuin ainoastaan ”netissä”.

Asiasanat: nuoruus, kohderyhmäanalyysi, kvantitatiivinen tutkimus, internetnuorisopalvelut, verkkonuorisotyö

ABSTRACT

Nasr, Nadia and Puumalainen, Tiina

Adolescents in the internet – Target group analysis for Netari.fi-project.

73 p., 1 appendix. Language: Finnish. Helsinki, Spring 2011.

Diaconia University of Applied Sciences. Degree Programme in Social Services.
Degree: Bachelor of Social Services.

The aim of the study was to develop internet youth services for a certain target group. The target group analysis was made for a work life based cooperative Netari.fi-project. The aim of the target group analysis was to produce new information for the project. The survey consisted of questions of the internet service users and what was the need for their services. In addition it was also inspected how content were the participants with their life and health. The target group consisted of 12–18 year old teenagers who took part in the internet questionnaire.

The study was conducted by using quantitative research method and the material was gathered with a questionnaire. The questionnaire was open for the participants in 2010. The questionnaire was found on four different websites; Demi.fi, Habbo Hotel, Facebook, IRC-Gallery. These websites were considered popular among the participants. In total 2687 answers were elicited but those who did not belong to the target group were not taken into account. Therefore the final number of answers was 2318.

Roughly two thirds of the participants were female and the rest were males. Almost all of them were native Finnish speakers. According to the results of the study, the young people were relatively content with their life and health. The participants were most interest in spending time on the internet and sports were the second most popular activity. In addition, the youngsters who used Netari's youth services were most interested in sports.

The gender distribution of Netari's users showed that 66% of Netari's youth service users were females and that younger participants used their services more than the older users. Netari's most popular forum was in Habbo Hotel and the second most popular forum was in IRC-Gallery. The study showed that there was a greater need for internet youth services in older age groups. 17.4 % of the 12–13 year olds considered that there were not enough youth services on the internet and 29 % of the 18-year-olds were of the same opinion. 46 % of Netari's youth service users thought that there were enough youth services in the internet.

The average time spent in the internet was two to three hours a day, however, the young met their friends more often "face to face" and "in internet" rather than "only in internet."

Keywords: youth, target group analysis, quantitative research, internet youth services, youth network

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
2	NUORET JA VERKOSSA TEHTÄVÄ NUORISOTYÖ	7
2.1	Nuoruus ikävaiheena	7
2.2	Nuorisotyötä säätelevät lait.....	9
2.3	Nuorisotyön muodot.....	10
2.3.1	Verkossa tehtävä nuorisotyö	10
2.3.2	Nuorille suunnatun verkkotyön foorumi	12
2.3.3	Nuorille suunnatun verkkotyön eettiset periaatteet.....	12
3	NUORET JA INTERNET	14
3.1	Internetin merkitys nuorille	14
3.2	Internetin haittoja ja vaaroja.....	16
3.3	Yhteydenpitotapoja verkossa.....	20
3.4	Yhteisöllisyys ja vertaistuki verkossa	23
4	TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN.....	25
4.1	Netari.fi-hanke	25
4.2	Tutkimuksen tavoite ja tutkimusongelmat	27
4.3	Kysely	28
4.4	Aineiston analyysi	30
5	TUTKIMUSTULOKSET	32
5.1	Kohderyhmä	32
5.2	Nuorten tyytyväisyys terveydentilaan ja elämään	35
5.3	Internetin käyttö	38
5.4	Verkossa tehtävän nuorisotyön palveluntarve	42
6	JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA	51
6.1	Tutkimustulosten pohdintaa.....	51
6.2	Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys	58
6.3	Opinnäytetyöprosessin pohdintaa.....	60
	LÄHTEET.....	63

1 JOHDANTO

Teimme opinnäytetyömme verkossa tehtävästä nuorisotyöstä, sillä molemmat koimme nuorison lisääntyneen internetin käytön sekä verkossa eli internetissä tehtävän nuorisotyön mielenkiintoiseksi ja ajankohtaiseksi aiheeksi. Syksyllä 2009 löysimme yhteistyökumppaniksemme opinnäytetyölle Netari.fi-hankkeen, joka tekee valtakunnallista ja moniammatillista nuorisotyötä verkossa. Syksyllä 2010 olimme työharjoittelussa Netari.fi-hankkeessa, jolloin työelämälähtöinen päätös kohderyhmäanalyysin tekemisestä syntyi.

Opinnäytetyönämme on Netari.fi:n kanssa yhteistyössä tehty kohderyhmäanalyysi. Tutkimuksen kohderyhmänä olivat 12–18-vuotiaat nuoret. Tutkimuskysymyksinämme oli selvittää, kuinka tyytyväisiä nuoret ovat elämäänsä ja terveydentilaansa, montako tuntia päivässä nuoret käyttävät internetiä, mitä nuoret internetissä eniten tekevät, kuinka nuoret suhtautuvat verkkonuorisotyön palveluihin sekä eroavatko Netarin käyttäjät ja kohderyhmän muut nuoret toinen toisistaan.

Opinnäytetyömme tavoitteena on tuottaa uutta ja ajankohtaista tietoa nuorten verkkokäyttäytymisestä ja verkossa tehtävän nuorisotyön palveluntarpeesta. Tuloksista on hyötyä verkkonuorisotyötä tekeville tahoille ja niitä tullaan käyttämään Netari.fi-hankkeen verkkonuorisotyön palveluiden kehittämisessä sekä verkossa tehtävän nuorisotyön palveluiden markkinoinnissa.

Opinnäytetyömme rakenne etenee siten, että aluksi tuomme esiin nuoruutta ikäkautena, nuorisotyötä sääteleviä lakeja sekä verkossa tehtävää nuorisotyötä yhtenä nuorisotyön muotona. Seuraavaksi käsittelemme nuoria internetin käyttäjinä, internetin hyötyjä ja haittavaikutuksia, yhteydenpitotapoja verkossa sekä verkossa esiintyvää yhteisöllisyyttä. Kolmantena käymme läpi tutkimuksen toteuttamisen yksityiskohtia ja viimeisenä esittelemme tutkimustulokset johtopäätöksineen sekä yhteenvedon kriittisine pohdintoineen.

2 NUORET JA VERKOSSA TEHTÄVÄ NUORISOTYÖ

2.1 Nuoruus ikävaiheena

Nuoren kehitys on kokonaisvaltainen prosessi, jota ohjaavat biologiset, psykologiset, sosiaaliset (Jarasto ja Sinervo 1999, 30) ja yhteiskunnalliset tekijät. Nuoruus ei ole tasaisesti kulkeva yhtenäinen elämänvaihe, joten ei voida määrittää selkeästi, milloin lapsesta tulee nuori tai nuoresta aikuinen. Nuoruusikä voidaan jakaa karkeasti kolmeen vaiheeseen: murrosikään, murrosiän keskivaiheeseen ja varhaiseen aikuisuuteen siirtymisvaiheeseen. Murrosikä eli puberteetti käynnistyy esipuberteetista ja se sijoittuu noin 11–15 ikävuoden tienoille. Murrosiässä nuori saavuttaa sukukypsyyden. Murrosiän fyysiseen kasvuun ja kehitykseen vaikuttavia yksilöllisiä tekijöitä ovat muun muassa perimä, ravinto, terveys ja elämäntilanne. (Jarasto ja Sinervo 1999, 33, 42.)

Nuoren ajattelutaidot kehittyvät merkittävästi toisen elinvuosikymmenen alussa. Lapsen ja nuoren kognitiivisen tutkimuksen isän, Jean Piaget'n mukaan nuori saavuttaa ajattelun viimeisen ja ylimmän kehitysvaiheen 11–15-vuotiaana ja nuori saavuttaa aikuisen ajattelulle tyypilliset päättelymuodot. (Aaltonen, Ojanen, Vihunen, Vilen 2003, 61.) Laadullinen ajattelun muutos on aikaisempaa abstraktimman ja yleisemmällä tasolla tapahtuvan ja tulevaisuuteen suuntautuvan ajattelun kehittymistä, joka auttaa nuorta hahmottamaan ympäröivää maailmaa ja omaa tulevaisuuttaan paremmin. (Nurmi 2006, 129.)

Nuoruusiässä aivojen rakenteelliset muutokset ovat yhtä suuria kuin varhaislapsuudessa. Nuoren keskushermoston keskeneräisyyden vuoksi nuorella ei ole valmiuksia harkita aina tekojensa seurauksia. Nuoren voi olla vaikeaa sanoa ”ei”, sillä hänen on tärkeää kuulua toverijoukkoon ja olla muiden hyväksymä. Aikuisen velvollisuutena on suojella nuorta hänen omilta impulsseiltaan. (Sinkkonen 2008, 44.)

Murrosiän keskivaihe sijoittuu noin 14–16 ikävuoden tienoille. Tässä vaiheessa nuori alkaa irtaantua tunnetasolla vanhemmistaan ja liittyy ikäistensä ryhmään. Nuori alkaa etsiä omaa identiteettiään kohdaten kuohuntavaiheen sekä kriisejä. Nuoren identiteetin selkiytymättömyys altistaa nuorta erilaisille vaikutteille, jolloin nuori saattaa esimerkiksi protestoida, kokea surua tai tyhjyyden tunnetta. (Jarasto ja Sinervo 1999, 49–54.) Kehityskriisillä tarkoitetaan normaaliin elämäntapaan kuuluvaa tapahtumaa, jolloin yksilö hakee omia voimavarojaan ja tarpeitaan suhteessa ympäristöönsä. Nuoruudessa voidaan joutua kohtaamaan myös traumaattisia kriisejä, kuten esimerkiksi läheisen kuoleman. Jos kehityskriisi ja traumaattinen kriisi kohtaavat samanaikaisesti, kriisi syvenee. (Aaltonen ym. 2003, 14.) Murrosiässä onkin vaikea määritellä, mikä on osa normaalia kehitystä ja milloin tarvittaisiin enemmän ulkopuolista tukea ja apua. (Jarasto ja Sinervo 1999, 33).

Noin 18 ikävuoden tienoilla, varhaisessa aikuisuuteen siirtymisvaiheessa nuori saattaa kokea olevansa aikuinen saavuttaessaan täysi-ikäisyyden. Identiteetin hahmottaminen on usein vielä tässä vaiheessa kesken, joten psyykinen kehittyminen kohti aikuisuutta jatkuu vielä useamman vuoden ajan. Vähitellen nuori alkaa elää omaa elämäänsä jäsentäen suhteensa vanhempiinsa aikuisemmalla tavalla. Identiteetin selkiytyminen lisää nuoren itseä koskevaa aitouden tunnetta, tasoittaa nuoruuden tunnekuohuntaa ja luo pohjaa nuoren itsensä hyväksymiselle. (Jarasto ja Sinervo 1999, 33, 55–58.)

Nuoruuden kehitystehtävillä tarkoitetaan tavoitteita, joita kunkin nuoren tulisi saavuttaa yhteiskunnan odotusten mukaisesti eri kehityksen vaiheissa. (Aaltonen ym. 2003, 19). Näitä ovat esimerkiksi irtautuminen vanhemmista ja laajempaan sosiaaliseen yhteisöön siirtyminen (Jarasto ja Sinervo 1999, 61). Jokainen nuori pyrkii itse asettamaan tavoitteita elämälleen tiedostetusti tai tiedostamatta. Nuoren itsensä asettamien tavoitteiden, haaveiden, voimavarojen, valintojen sekä ympäristön odotusten, tuen ja toimintamahdollisuuksien pohjalta syntyviä tavoitteita kutsutaan nuoruuden kehityshaasteiksi. (Aaltonen ym. 2003, 19.)

Nuoruus on erityinen elämänvaihe, jonka pituus vaihtelee yksilöittäin ja kulttuureittain. Länsimaaisessa kulttuurissa nuoruusikä voi kestää pitkään. Nyky-yhteiskunnassa nuoret tulevat murrosikään entistä varhemmin, mutta toisaalta esimerkiksi pidentyneet ammattiin kouluttautumisaajat ovat aiheuttaneet sen, että nuoruus elämänvaiheena päättyy entistä myöhemmin. (Aaltonen ym., 13.)

2.2 Nuorisotyötä säätelevät lait

Suomessa nuorisotyötä määrittävät keskeisimmin nuorisolaki (2006, muuttunut 2011), lastensuojelulaki (2008), perustuslaki (1999), kuntalaki (1995), kirkkolaki (1993), yhdistyslaki (1989) sekä niihin liittyvät valtioneuvoston asetukset ja muut sitovat päätökset. Myös monet muut, erityisesti julkista toimintaa ja työelämää koskevat lait ja asetukset määrittelevät osaltaan nuorisotyön toimintaedellytyksiä. Lisäksi nuorisotyön kannalta tärkeä on Suomen ratifioima YK:n yleissopimus lasten oikeuksista ja sen voimaansaattamista koskeva laki (1991), sekä laki lapsiasiainvaltuutetusta (2004). (Cederlöf 2010.)

Nuorisotyön tehtävä on tukea nuorten kasvua ja itsenäistymistä, edistää nuorten aktiivista kansalaisuutta ja nuorten sosiaalista vahvistamista sekä parantaa nuorten kasvu- ja elinoloja. Tavoitteen toteuttamisessa lähtökohtina ovat yhteisöllisyys, yhteisvastuu, yhdenvertaisuus ja tasa-arvo, monikulttuurisuus ja kansainvälisyys, terveet elämäntavat sekä ympäristön ja elämän kunnioittaminen. Vuoden 2011 muutoksen myötä nuorisolaissa säädetään myös nuoria koskevasta monialaisesta yhteistyöstä. Lailla on säädetty hallituskausittain laadittavasta nuorisopolitiikan kehittämisohjelmasta. (Nuorisolaki 2006).

2.3 Nuorisotyön muodot

Nuorisotyön muotoja ovat kunnan nuorisotyöhön ja nuorisopolitiikkaan kuuluvat nuorten kasvatuksellinen ohjaus, toimintatilat ja harrastusmahdollisuudet, tieto- ja neuvontapalvelut, nuorisoyhdistyksien ja muiden nuorisoryhmien tuki, liikunnallinen, kulttuurinen, kansainvälinen ja monikulttuurinen nuorisotoiminta, nuorten ympäristökasvatus, nuorten työpajapalvelut sekä etsivä nuorisotyö. (Nuorisolaki 2006, 7§.)

Nuorisotyö ja -politiikka kuuluvat kunnan tehtäviin. Nuorisotyön toteuttamisesta vastaavat kunnat, nuorisoyhdistykset ja muut nuorisotyötä tekevät järjestöt (Nuorisolaki 2006, 7§). Myös seurat, yhdistykset, seurakunnat, järjestöt ja hankkeet tekevät nuorisotyötä.

Helsingin nuorisoasiainkeskuksen asiakaskuvissa on tutkittu helsinkiläisten nuorten ja nuorisoasiainkeskuksen välisiä yhteyksiä sekä nuorille suunnattujen palvelujen julkista kuvaa. Tutkimukset on tehty vuosina 2007, 2008 ja 2010. Tavoitteena on ollut saada luotettavaa tietoa nuorisoasiainkeskuksen keskeisten palvelujen käytöstä, kiinnostavuudesta sekä siitä, miten nuoret itse kokevat palvelut. Kyselyaineisto kerättiin koululaiskyselynä ja vuoden 2010 teetettyyn kyselyyn osallistui ensimmäistä kertaa oppilaita myös ruotsinkieliseltä linjalta. (Asiakaskuva 2010, 4.)

2.3.1 Verkossa tehtävä nuorisotyö

Nuorisotyö verkkopalveluissa on viime vuosina vakiintunut ja työtä tekevät eri julkisen sektorin toimijat, kuten Netari.fi, eri kuntien nuorisotoimet sekä evankelisluterilainen kirkko. Muita kolmannen sektorin toimijoita ovat

esimerkiksi Pelastakaa Lapset ry, Elämä On Parasta Huumetta ry., Mannerheimin Lastensuojeluliitto, Väestöliitto, Tukinet sekä Nyyti (Ketola 2010, 2–4.)

Verkossa tehtävässä nuorisotyössä pyritään samoihin tavoitteisiin kuin perinteisessä nuorisotalotyössäkin. Nuorisotyön päämääränä on nuorten auttaminen, kasvun tukeminen, syrjäytymisen ehkäisy sekä vastuulliseksi kansalaiseksi kasvattaminen (Salasuo 2007,109–110). Nuorisotyön edellytyksenä on kanssakäynti nuorten kanssa. Kanssakäyminen, fyysinen tai virtuaalinen, vaatii yhteisiä kohtaamiskenttiä. Nuorisotyön tulee olla aikaansa edellä ja nuorisotyötä tulee olla siellä, missä nuoretkin ovat.

Yleisimmät keskustelunaiheet ovat verkkonuorisotilassa pitkälti samoja kuin nuorisotalojen arjessa; keskustelua käydään harrastuksista, koulunkäynnistä, suhteesta vanhempiin ja kavereihin sekä tulevista tapahtumista. Myös verkkoympäristössä nuorisotyötä tehdään tavallisten nuorten kanssa, joiden tervettä kasvua ja kehitystä sekä sosiaalista osallisuutta tuetaan turvallisen aikuiskontaktin avulla. (Netari.fi 2010.)

Päivi Viilomaa tutki verkossa tehtävää nuorisotyötä opinnäytetyössään Verkossa tehtävä nuorisotyö nuorisotyöntekijöiden ja nuorten silmin–kohtaako verkkonuorisotyö nuoret? Tutkimus perustui 129 pääkaupunkiseudun nuorisotyöntekijälle sekä 805 vantaalaiselle yläkoululaiselle tehtyyn kyselyyn. Tutkimus selvitti, mitä nuoret odottivat verkkonuorisotyöltä ja mitkä olivat työntekijöiden mielestä verkkonuorisotyön edut ja esteet. (Viilomaa 2010.)

Vuoden 2010 toukokuussa valmistui Anna Kaivosojan Pro gradu -työ nuorten tavoittamista ja kohtaamista verkkoyhteisöissä. Tutkielmassa tarkasteltiin Netari.fi–hankeessa työskentelevien verkkonuorisotyöntekijöiden käsityksiä nuorten kohtaamisesta sekä tavoittamisesta nuorten suosimissa verkkoyhteisöissä. Tutkimuksessa selvitettiin miten kontaktit nuoreen rakentuivat ja etenivät verkossa, minkälaisia olivat verkkonuorisotyöntekijöiden

onnistumisen ja epäonnistumisen kokemukset sekä minkälaisia muita haasteita ja mahdollisuuksia verkkonuorisotyöhön liittyi. (Kaivosoja 2010, 3.)

2.3.2 Nuorille suunnatun verkkotyön foorumi

Nuorille suunnatun verkkotyön foorumi (NuSuVeFo) on perustettu yhteistyöverkostoksi organisaatioille, jotka työskentelevät verkossa nuorten kanssa. (Suomen Nuorisoyhteistyö – Allianssi 2010.)

Nuorille suunnatun verkkotyön foorumin tavoitteena on työn kehittäminen, verkostoituminen, tietotaidon vaihtaminen, tutkimustoiminnan edistäminen sekä verkossa tehtävän työn tunnetuksi ja läpinäkyväksi tekeminen. Nuorille suunnatun verkkotyön foorumi on työstänyt ja hyväksynyt verkostolle ja verkossa tehtävälle nuorille suunnatulle työlle eettiset periaatteet. (Suomen Nuorisoyhteistyö – Allianssi 2010.)

2.3.3 Nuorille suunnatun verkkotyön eettiset periaatteet

Nuorille suunnatun verkkotyön foorumin jäsenet ovat sitoutuneet verkkotyön eettisiin periaatteisiin. Eettisen periaatteen mukaan yhteydenottajalla on muun muassa oikeus luotettavaan, turvalliseen ja oikeudenmukaiseen palveluun. Lisäksi yhteydenottaja ohjataan tarvittaessa muiden palveluiden piiriin. Eettisten periaatteiden mukaan yhteydenottajalla on oikeus saada tietoa palvelusta ja sen järjestäjästä, tietosuojasta ja tietojen käsittelystä sekä antaa palautetta palvelusta. (Netari.fi 2010.)

Verkossa toimivan ohjaajan oikeudet ja velvollisuudet on myös kirjattu eettisiin periaatteisiin. Ohjaaja on palvelussa sitoutunut toimimaan taustaorganisaationsa toimintaperiaatteiden ja arvojen mukaisesti. Ohjaajalla on oikeus luopua vaitiolovelvollisuudesta, mikäli tulee ilmi suunnitteilla oleva tai jo

tapahtunut vakava rikosasia tai lastensuojelullinen huoli. Luopuessaan vaitiolovelvollisuudesta ohjaajan on ilmoitettava siitä yhteydenottajalle mahdollisuuksien mukaan. Ohjaajan antama ohjaus on asianmukaista ja luotettavaa. Ohjaaja voi tarjota vaihtoehtoja, mutta ei tee päätöksiä yhteydenottajan puolesta. Ohjaaja ei pidä yhteyttä yhteydenottajiin työajan ulkopuolella. (Netari.fi 2010.)

Verkossa nuorisotyötä tehdessä on ehdottoman tärkeää, että ohjaajan huomio kiinnittyy nuorten kanssa käytävään keskusteluun. Työntekijän ammattitaitoon kuuluu osata välittää ja osata olla läsnä. (Netari.fi 2010.)

3 NUORET JA INTERNET

3.1 Internetin merkitys nuorille

Tietoverkosta on tullut osa useimpien suomalaisten jokapäiväistä elämää, elämyksiä, työtä ja vapaa-ajan viettoa. Käyttäjille internetistä on tullut välttämättömyys ja sen käytöstä osittaisesti tiedostamaton rutiini. (Suominen, Turtiainen, Östman & Saarikoski 2009, 8–9.) Tommi Tossavainen tarkasteli vuonna 2009 pääkaupunkiseudun 10–18-vuotiaiden internetin käyttötottumuksia Internet lasten ja nuorten elämässä -tutkimuksessaan. Tutkimuksen tarkoitus oli tuottaa yleistettävissä olevaa perustietoa lasten ja nuorten netinkäytöstä lasten ja nuorten kanssa toimiville tahoille sekä vanhemmille. Selvityksessä ilmeni, että internetin käyttö lisääntyy 10-vuotiaana noin kolmesta viikkotunnista, noin kymmeneen viikkotuntiin 18-vuotiaana. Tossavaisen tutkimuksen mukaan pojat käyttävät internetiä tyttöjä enemmän ja pelaavat tietokone- ja konsolipelejä useita tunteja viikossa. Internetiä käytetään eniten kotona, koulussa ja kavereilla. Poikien netinkäyttöä kuvaa pelaaminen ja viihteellisyys sekä uteliaisuus seksistä. Tyttöillä netinkäyttöä kuvaa yhteydenpito kavereihin, tutustuminen uusiin ihmisiin ja esiintyminen. (Tossavainen 2008, 2.)

Lasten ja nuorten elämä on muuttunut viidessätoista vuodessa digitaalisen aikakauden ja teknologisen murroksen myötä. Nuorisokulttuuri elää suuressa määrin viestintätekniiikan muodostamassa mediaympäristössä (tietokoneet, internet ja kännykät). Nuoret ohjaavat suurelta osin itse medioiden, kommunikaation ja informaation kehitystä. He huomaavat herkästi uuden tekniikan edut ja tarttuvat nopeasti itselleen sopiviin uutuuksiin. (Thorslund 2009, 9.)

Internetissä vietetty aika ei usein ole tuhlettua aikaa. Internetissä kohdataan ystäviä, joita ei muuten syystä tai toisesta ole mahdollista nähdä kasvokkain. Internetissä harjoitetaan erilaisia tunteita ja opitaan uutta. (Jaakkola 2010, 51.) Internetiä voidaan pitää kasvattajana paitsi sisältöjensä myös vuorovaikutteisuutensa puolesta (Matikainen 2008, 20.) Lapsen ja nuoren kasvussa keskeisellä sijalla on sosiaalinen eli mallista oppiminen. Kehityksen kannalta on tärkeää havainnoida ympäristöä, sosiaalista vuorovaikutusta ja toisia ihmisiä. Verkko voi tarjota aineksia nuorelle hyödylliseen kasvuun, kuten esimerkiksi pystyvyyden tunnetta lisäämällä, jolla tarkoitetaan sitä, että yksilö kokee omaavansa mahdollisuuksia vaikuttaa omassa elämässään. (Matikainen 2008, 110.)

Nuoruuden aikana vertaisryhmien merkitys korostuu ja internet mahdollistaa hyvät puitteet ryhmänmuodostumiselle (Joensuu 2007, 7) Verkossa voidaan ottaa kantaa, kysyä ja kommentoida; verkko voi myös lisätä yhteiskunnallista aktiivisuutta. (Matikainen 2008, 29.) Internet toimii esimerkiksi esteettisenä ja visuaalisena näyttämönä, sosiaalisena kohtaamispaikkana, informaatiokanavana, vapaa-ajanviettomuotona, markkinapaikkana ja lukuisina muina funktioina. (Salasuo 2007, 109–110). Media vaikuttaa lasten ja nuorten arvoihin, käytöseen ja uskomuksiin. Tutkijat ovat saaneet perinteisen median käsitteen rinnalle toisen tarkkailtavan ulottuvuuden; internetin vuorovaikutteisuuden ja vuorovaikutteiset videopelit. (Donnerstein 2002, 302).

Identiteetin kasvu ja sen peilaaminen on osa nuoruutta. Esimerkiksi nuorten tyttöjen blogeissa harrastetaan avointa itsetutkiskelua, jolloin pohditaan omia tunteita, kokemuksia ja vaikeuksia. Asioiden tunnustaminen voi olla terapeutista, mutta myös viihteellistä. Verkkoyhteisöissä nuoret asettavat itsensä sekä itsensä että toisten tarkkailtaviksi. Verkossa minuuden tuottaminen on aktiivista ja valikoivaa, joten se ei ole pelkästään heijastuspinta, vaan myös rakennusala. (Matikainen 2008, 89–91.)

Verkko eli internet on monimuotoisen vuorovaikutuksen tila. Vuorovaikutus tapahtuu useimmiten kirjoittamalla, mutta myös kuvien, linkkien ja videoiden välityksellä. Tutkimusten mukaan verkon vuorovaikutuksessa on kyse myös aidosti sosiaalisesta vuorovaikutuksesta. Verkossa ollaan enimmäkseen ennestään tuttujen kanssa. Verkossa voi myös syntyä läheisiä, luottamuksellisia ja merkityksellisiä ihmissuhteita. (Matikainen 2008, 108–109.) Vuoden 2009 nuorisobarometrissa Taidekohtia Sami Myllyniemi tutki muun muassa nuorten internetin käyttöä. Nuorisobarometrin samanlaisina toistuvat kysymykset mahdollistavat muutosten havaitsemisen ja ajassa tapahtuvien trendien toteamisen. Nyt jo 15 vuoden mittainen seuranta edustaa erilaisten tiedonkeruutyökalujen runsaudessa jatkuvuutta, ja barometri on vakiinnuttanut asemansa nuorista ja heidän arvoistaan kiinnostuneiden tietolähteenä. (Myllyniemi 2009, 3.)

3.2 Internetin haittoja ja vaaroja

Amerikkalaisen CNN:n teettämä tutkimus (A Time/CNN "Children and the Internet" 1999) vuonna 1999 lasten ja nuorten internetin käytöstä herätti huolta. Tutkimustulosten mukaan 82 % lapsista ja nuorista käytti internetiä ja 75 % heistä uskoi Coloradon kouluampumisen johtuneen jossain määrin internetistä. Kyselyyn vastanneista 44 % oli nähnyt alaikäisiltä kiellettyä materiaalia ja 62 % lasten ja nuorten vanhemmista ei ollut tietoisia millä sivuilla lapset viettivät aikaansa. (Donnerstein 2002, 302.) Tutkimuksessa kartoitettiin myös, mitkä olivat lasten ja nuorten mielestä tärkeimmät tiedonlähteet. Media kaikkine osa-alueineen ohitti ensisijaisena tiedonlähteenä perheen ja koulun. Tutkimuksen mukaan lapset ja nuoret myös etsivät tietoa enemmän internetistä, kuin kysyivät isältään vastauksia mieltä askarruttaviin kysymyksiin. (Donnerstein 2002, 303.)

Tämän päivän lapsilla on hyvin erilaiset lähtökohdat mediaan, kuin heidän vanhemmillaan, sillä he ovat syntyneet suoraan tietoyhteiskuntaan. Heidän valmiutensa oppia laitteiden mediakäyttöä ovat usein paremmat kuin heidän vanhemmillaan. Medialaitteista voi olla paljon iloa ja hyötyä, mutta myös haittaa ja vaaroja. (Korhonen 2010, 28, 9) Aikuisten vastuulla on opettaa lapsille ja nuorille internetissä käyttäytymisen perussäännöt eli ”netiketti”. (Aaltonen, Ojanen, Vihunen ja Vilen 2003, 224.) Mediakasvatuksella puolestaan tarkoitetaan tietoista yritystä harjaannuttaa nuori aktiiviseksi ja kriittiseksi median käyttäjäksi. Mediakasvatukseen kuuluu sääntöjen ja rajojen asettamista lapselle, mahdollisuuksien tarjoamista kokeilla erilaisia medialaitteita sekä vanhempien ja lasten välistä keskustelua median sisällöistä ja muista siihen liittyvistä ilmiöistä. Mediakasvatus tuottaa mediataittoa, joka voi toimia suojana median riskivaikutuksia vastaan. (Korhonen 2010, 22.)

Perinteinen media; televisio, radio ja musiikkitaltioinnit ovat saaneet rinnalleen internetin ja nuoret ovat tilanteessa, jossa heillä on mahdollisuus päästä lähes tulkoon millaisen tahansa sisällön äärelle. Väkivalta, seksi ja huumeet ovat ”klikkauksen” päässä. (Donnerstein 2002, 303.) Lapsi tai nuori saattaa päätyä pelottavaksi kokemilleen sivuille. Ala-asteikäisistä 30 % sanoi järkyttyneensä tai säikähtäneensä jotain internetissä näkemäänsä. Osallistamalla nuoren median käyttöön ja keskustelemalla siitä, on mahdollista lisätä lasten ja nuorten turvallisuudentunnetta (Thorslund 2009,21). Pahimmillaan lapsen tai nuoren arvomaailma saattaa vääristyä, jos hän katselee paljon esimerkiksi väkivaltaa sisältäviä ohjelmia (Korhonen 2010, 29).

Internetissä ilmenevät ja kehittyvät rikollisuuden eri lajit. Kyseessä saattaa olla esimerkiksi petoksia, huijauksia, seksuaalista häirintää, laittomia uhkauksia, kiihottamista kansanryhmää vastaan, henkilötietolainrikkomuksia tai tekijänoikeusrikkomuksia. (Thorslund 2009, 97–121).

Internetin haitat liittyvät usein pornografiaan, jonka vaikutuspiiriin myös alaikäinen käyttäjä melko helposti voi joutua. Kasvava ongelma on nettipornon käyttö (Sinkkonen 2010, 208.) Yksinäinen, ystävää ja tukea verkon kautta hakeva nuo-

ri voi olla myös otollinen kohde pedofiilille. Ongelmana on myös lainvastainen pornografia, josta on syytä tehdä ilmoitus viranomaisille ja verkkopalveluntarjoajalle. (Aaltonen ym. 2003, 224–225.) Täten aikuisen on huolehdittava siitä, että lapsi tai nuori ymmärtää internetissä olevat vaarat. Vanhempien ja muiden aikuisten tulee auttaa nuoria luomaan tasapainoisempaa kuvaa seksuaalisuudesta ja rakkaudesta. On luonnollista, että pornosivustot vetävät puoleensa nuoria, joiden seksuaalisuus on heräämässä. (Thorslund 2009, 20.)

Internetin lapsilukko estää nuoria pääsemästä heille sopimattoman materiaalin pariin. Kielletyt sivustot ovat tällöin lukon takana, eikä niitä voi avata ilman salasanaa. Vanhempien tilannetta kontrollin osalta vaikeuttaa se, että nuoret ovat usein kokeneempia internetin käyttäjiä, kuin vanhempansa (Donnerstein 2002, 303). Näin ollen, esimerkiksi sivuhistorian pyyhkiminen tietokoneelta kielletyillä sivuilla vierailun jälkeen on nuorelle helppoa.

Ihminen on altis erilaisille riippuvuuksille (Sinkkonen 2010, 208). Nettiriippuvuus on uhka, jolla tarkoitetaan riippuvuutta tieto- ja viestintäteknikan käytöstä ja etenkin internetin sisällöistä ja vuorovaikutusmahdollisuuksista. Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiö määrittelee nettiriippuvuuden harrastukseksi, joka on mennyt liian pitkälle. Nettiriippuvuus voi olla vakavaa ja koko elämää hallitsevaa himoa, joka pääsee kehittymään salakavalasti. Nettiriippuvuuteen saatetaan havahtua vasta, kun sosiaaliset suhteet ovat kuihtuneet, fyysiset ongelmat esimerkiksi pelaamisesta rajoittavat elämää tai opiskeluelämä kärsii. (Wuorisalo 2010, 98–99.) Ongelmaksi verkon käyttö on muodostunut, kun verkko estää kasvokkaisten ihmissuhteiden syntymisen. Nettiriippuvuus saattaa myös olla keino täydentää puuttuvia ihmissuhteita. Verkko ei siis välttämättä aiheuta yksinäisyyttä, vaan yksinäisyys aiheuttaa riippuvuutta. Voidaan myös olettaa, että riippuvuuteen alttiit ihmiset tulevat riippuvaiseksi jostain jossakin vaiheessa elämässään, kohteena voi olla niin päihteet, verkko tai esimerkiksi pelit. (Matiainen 2008, 115.)

Internetissä keskustellessaan ihminen ei voi tietää jutteleeko vastapuoli omana itsenään, vai onko kyseessä tekaistu henkilöllisyys. (Donnerstein 2002, 301.)

Nuoret viettävät aikaansa vaikeasti valvottavissa puitteissa ja ovat tietokoneiden yleistyttyä usein kahden tietokoneen kanssa. Reaalimaailman vaarat ovat yhtä lailla läsnä virtuaalimaailmassa ja esimerkiksi internetin identiteettivarkaudet ovat yleistyneet. Sosiaalisen median, esimerkiksi Facebookin käyttäjät, kirjoittavat päivien kulusta yksityiskohtaisesti päivittämällä statuksiaan, ”Lähden ulkoilemaan” tai ”Huomenna reissuun”. Avoimet tilannepäivitykset helpottavat esimerkiksi murtovarkaiden työtä, kun kerrotaan milloin asunto on tyhjiään. Vanhempien tulee osata varustaa lapsensa nykypäivänä myös kohtaamaan virtuaalimaailman mahdolliset vaaratilanteet.

Netari.fi-hankkeen nuorisopalveluissa työntekijöillä on käytössään logot, joista nuori tunnistaa nuorisotyöntekijän. Logoa ei ole muiden mahdollista käyttää. Hankkeen rekrytoimilla apuohjaajilla on myös omat tunnistettavat logonsa, joiden alla he keskustelevat nuorten kanssa. Näin nuori tietää, että keskustelukumppanina on luotettava henkilö.

Eryteisesti nuorten kohdalla omaan itseen kohdistuvaa harkitsematonta ja haitallista julkisuutta on vaikea ennakoida. Aika ei myöskään internetissä ole säänneltävissä. Esimerkiksi sanomalehdestä tulee historiaa, sen hävittyä lehdenkeräykseen, kun taas internetistä ei saa välttämättä koskaan pois sinne kerran ladattuja kuvia (Nuorten netti i.a.) Julkisuus on vertaisryhmissä entistä arvaamattomampaa ja yksilö on yhä enemmän yhteisönsä ja vertaistoveriensä sekä heidän mielipiteiden varassa. (Jaakkola 2010, 49.)

Nettikiusaaminen on haitallinen ilmiö, joka on julkista, pysyvää ja aiheuttaa uhrielle häpeän ja loukatuksi tulemisen tunnetta varsin pitkään. Koulun välitunnilta kiusaaminen on pahimmillaan siirtynyt internetin verkkopalveluihin ja kännyköihin. Netissä kiusaajana on usein joku koulusta tai harrastuksista tuttu, toisinaan myös tuntemattomat voivat kiusata. Nuorten netin käytössä on harvoin aikuisia läsnä, joka saattaa yllyttää kiusaajaa, lisäksi netissä kiusaaja saa suuren yleisön. (Mannerheimin lastensuojeluliitto i.a.)

Eräänlaisena uhkakuvana voidaan pitää myös epätasa-arvoista tietoyhteiskunnan kehitystä. Kaikilla ei ole samanlaisia edellytyksiä päästä nopeiden tietoliikenneyhteyksien äärelle. Tasa-arvoiseen kehitykseen vaikuttavat taloudelliset, viestintäpoliittiset ja koulutukselliset päätökset ja valinnat. Tämän vuoksi kouluilla ja oppilaitoksilla on vastuu ja velvollisuus tarjota mahdollisuuksia sosiaaliseen mediaan perehtymiselle. (Wuorisalo 2010, 99.)

3.3 Yhteydenpitotapoja verkossa

Internet mahdollistaa yhteydenpidon monin eri tavoin, yhteydenpidon luonne riippuu sen sisällä käytettävästä viestintävälineestä. Verkko luo ympäristön erilaisten viestintävälineiden toimimiselle sekä niiden kehitykselle. (Kosonen 2003, 20–24.)

Viestintävälineet voidaan jakaa kahteen ryhmään, synkroniseen ja asynkroniseen, vaikka useat ohjelmista saattavat mahdollistaa molemmat yhteydenpitotavat. Synkronisessa eli samanaikaisessa kanssakäymisessä sekä viestin saaja, että lähettäjä ovat käytettävän median äärellä, eli kommunikointi tapahtuu reaaliaikaisena keskusteluna käyttäjien välillä. Asynkroninen viestintä ei edellytä samanaikaista läsnäoloa ja viestit voi vastaanottaa silloin kun itselle sopii. Asynkronista viestintää voidaan verrata kirjeenvaihtoon ja sen suosituimpia muotoja ovat sähköposti, galleria-sivustot ja keskustelufoorumit (Aoki 1995.) Asynkronisten keskustelufoorumien vuorovaikutuksen laatuun vaikuttaa yleensä keskustelualueen luonne. Internetistä löytyy sekä yleisiä että erityisiä, tiettyyn aihepiiriin keskittyneitä keskustelualueita. Yleisille keskustelualueille ei edellytetä käyttäjiltä rekisteröimistä, jolloin viestejä voi lähettää anonyyminä, ilman nimimerkkiä. (Suominen ym. 2008, 216.)

Chatit ovat internet-sivustolla olevia anonyymejä keskustelupalveluita. Kun käyttäjä on valinnut nimimerkin, hän voi keskustella reaaliaikaisesti muiden käyttäjien kesken. (Coogan & Kangas 2001, 54–55.) IRC (Internet relay chat)

on suomalainen, Jaakko Oikarisen vuonna 1988 kehittämä ohjelmisto, jonka kautta käyttäjä pystyy keskustelemaan muiden samassa verkostossa olevien käyttäjien kanssa. IRC-verkosto jakautuu eri kanaviin, joista jokainen toimii sen käyttäjien hallinnassa olevana ns. keskusteluhuoneena. Kanavat ovat ns. keskusteluhuoneita, jotka käsittelevät jotain kanavan jäsenten valitsemaa aihetta, esimerkiksi harrastusta tai paikkakuntaa. Käyttäjän liittyttyä kanavalle, hänen kirjoittamansa tekstit välittyy muille samalle kanavalle liittyneille käyttäjille. (Coogan & Kangas 2001, 55–56.)

Pikaviestiohjelmat ovat tietokone-ohjelmia, joiden avulla käyttäjä näkee, kuka hänen verkkoystävistään on sisäänkirjautuneena. Sisäänkirjautuminen mahdollistaa henkilölle viestittelyn kännykällä viestittelyn tavoin. Pikaviestiohjelmat ovat nuorten suosiossa niiden edullisuuden ja helpon käytettävyyden vuoksi. (Caincross 2001, 246.)

Keskustelufoorumit, -palstat ja galleriat ovat osa internetin asynkronista viestintää. Foorumit ja palstat toimivat useimmiten ilmoitustaulu-periaatteella, eli foorumille voi käydä kirjoittamassa viestin, jonka kuka tahansa aiheesta kiinnostunut voi käydä lukemassa silloin, kun itselle parhaiten sopii. (Kosonen 2003, 22–23.)

Sosiaalisella medialla tarkoitetaan sovelluksia, jotka perustuvat joko kokonaan käyttäjien tuottamaan sisältöön tai joissa käyttäjien tuottamalla sisällöllä ja käyttäjien toiminnalla on merkittävä rooli sovelluksen tai palvelun arvon lisääjänä. Maailman suurin sosiaalinen media on yhä sähköposti (Isokangas ja Vassinen 2010, 19). Tunnettuja sosiaalisen median palveluita ovat Facebook, IRC-Galleria, Suomi24, Twitter, Qaiku, Delicious, Digg, Stumbleupon ja Last.fm. (Netari.fi 2010.) Vuonna 2009 sosiaalisen median palvelut jaettiin genreihin seuraavasti: sisällön luominen ja julkaiseminen (blogit), sisällön jakaminen (YouTube), sosiaaliset verkostoitumispalvelut (Facebook, MySpace), yhteistuotannot (Wikipedia), virtuaalimaailmat (Habbo Hotel) ja lisäsovellukset. (Suominen ym. 2009, 222.)

Kansainvälisesti tunnetuimpia suomalaisia internetin yhteisöpalveluja ovat Sulake Corporationin omistuksessa olevat Habbo Hotel ja IRC-Galleria. Habbo Hotel on teini-ikäisille suunnattu hotellimuotoinen virtuaalimaailma. Habbo Hotel on tunnettu ympäri maailmaa, virtuaalimaailman käyttäjiä on jo yli 30 maassa. Habbo Hotel sai opetusministeriön vuosittain jakaman Suomikulttuuripalkinnon vuonna 2005. (Suominen ym. 2009, 228.) Kommunikaatioon, pelaamiseen ja oman virtuaalihuoneen rakentamiseen keskittyvässä virtuaalitallassa, käyttäjillä on oma ihmishahmo. Habbo Hotelliin rekisteröityminen, siellä liikkuminen ja muiden käyttäjien kanssa tapahtuva reaaliaikainen juttelu on maksutonta. Habbo Hotelin erityinen piirre on, että rahalla on virtuaalimaailmassa selkeä rooli, sillä Habbo Hotelissa voi osoittaa varakkuutta ostamalla huonekaluja. Raha on oikeaa ja kauppaa käydään virtuaalihuödykkeillä. (Matikainen 2008, 51–53.) Vuonna 2007 Jani Merikivi tutki Habbo Hotelissa tehtävää kunnallista nuorisotyötä ja selvitti, mitä välitöntä ja välillistä taloudellista hyötyä nuorisotyön tukemisesta on yrityksille. Tämän tutkimuksen tavoitteena oli selvittää Netari.fi-projektin Habbo-virtuaalisyhteisössä tehtävän nuorisotyön arvoa. Tutkimusta varten kerättiin sekä kvantitatiivista, että kvalitatiivista aineistoa. (Merikivi 2007, 5.)

Tomi Lintelä perusti IRC-Gallerian Internet Relay Chatin käyttäjille vuonna 2000. IRC-Galleria eli ”galtso” on kuvilla varustettu yhteisöpalvelu, joka on luotu käyttäjille, jotka eivät halua säilyä anonyymeinä, vaan haluavat tuoda itsensä julki. Galleriat mahdollistavat omien kuvien julkaisun lisäksi muiden kuvien katsomisen ja kommentoimisen. (IRC-Galleria.fi.) Vuonna 2007 Sulake osti Dynamoid Oy:n, joka oli perustettu vuonna 2003 IRC-Gallerian ylläpitämiseksi. Maaliskuun lopussa vuonna 2009 IRC-Gallerialla oli rekisteröityneitä keski-ikältään noin 20-vuotiaita käyttäjiä 500 000. (Suominen ym. 2009, 227.)

Chat-palvelut, IRC sekä pikaviestiohjelmat ovat esimerkkejä nuorten käyttämästä synkronisesta viestinnästä. Nämä palvelut mahdollistavat kommunikoinnin lähes samalla tavalla kuin kasvoittain tapahtuvassa keskustelussa, paitsi puuttumaan jää nonverbaalinen viestintä, kuten ilmeet ja eleet. (Matikainen 2001, 26–27.)

Sosiaaliset mediat ovat asettaneet muun muassa koulut ja kodit uusien haasteiden eteen. Virallista ohjeistusta ei ole esimerkiksi kouluissa tehty sosiaalisen median käytöstä opettajien ja oppilaiden kesken (Väntönen 2011, A10). Myös opettajien ja vanhempien sosiaalisen median tiedot ja käyttötaidot vaatisivat lisää koulutusta. Liikenne- ja viestintäministeriö perusti nuorten internetin ja medioiden käyttöä tutkivan Lasten ja nuorten mediafoorumin vuonna 2008. Se julkaisi Lasten ja nuorten mediamaailma pähkinänkuoressa -selvityksen, johon koottiin tietoja lasten mediakäytöstä. Selvityksen kohderyhmänä olivat 3–18 -vuotiaat lapset ja nuoret. (Thorslund 2009, 15.)

3.4 Yhteisöllisyys ja vertaistuki verkossa

Sanalla yhteisö tarkoitetaan toisiinsa liittyvistä ihmisistä koostuvaa ryhmää (SuomiSanakirja i.a.). Yhteisöllisyys liittyy yhteenkuuluvuuteen, kuten esimerkiksi sukulaisuuteen, perheeseen tai paikkakuntaan. Ihmiset voivat kuulua yhtä aikaa moniin eri yhteisöihin ja jäsenyys niissä, voi olla jatkuvuudeltaan satunnaista. Yhteisöt voivat olla näkymättömiä ja jatkuvasti muuntuvia, sillä ne rakentuvat usein jonkun kommunikaatiokanavan välityksellä. (Karjalainen ja Seppänen 2007, 127–128.)

Erilaisten keskustelupalstojen määrän noustua, yleistyi keskustelu yhteisöllisyyden siirtymisestä verkkoon (Suominen ym. 2009, 213). Verkkoyhteisöllisyyden tärkeimmässä asemassa ovat käyttäjä sekä hänen tunteensa ja kokemuksensa. Yhteisöt voidaan jakaa vapaa-ajan verkkoyhteisöihin sekä työelämän ja koulutuksen verkkoyhteisöihin. Vapaa-ajan yhteisöt voidaan jakaa seitsemään eri alatyypin: peliyhteisöihin, virtuaalisiin leikkikoteihin, seuranhakuyhteisöihin, harrastusyhteisöihin, faniyhteisöihin, sekä kriisi- ja vertaisyhteisöihin. (Heinonen 2008, 17–18, 61.) Verkko mahdollistaa myös kasvatuksen näkökulmasta pahoja yhteisöjä, jotka eivät ole hyväksi nuoren kasvulle, kuten esimerkiksi rikollisten, saatananpalvojen ja rasistien

yhteisöt. (Matikainen 2008, 81.)

Hyvin toimiva keskustelufoorumi voi toimia vertaisryhmänä ja vertaistukena. Vertaistukiyhteisöt verkossa mahdollistavat keskustelun ihmisille, jotka ovat kokeneet samankaltaisia asioita tai jotka haluavat kokoontua keskustelemaan tietystä aiheesta ilman kasvoja ja nimettömänä. Vertaistukiryhmissä on mahdollisuus antaa ja saada tukea ihmisiltä, joilla on samanlainen elämäntilanne tai samankaltaisia kokemuksia (Mielenterveyden keskusliitto i.a.). Vertaistuki voi olla esimerkiksi kuuntelua, välittämistä, rohkaisua ja tukea arkipäivän asioissa ja valinnoissa (Kiviniemi 2011, 101). Internetiin on syntynyt paljon ryhmiä, joissa yhteisön muodostumisessa itse vertaistuki on ensisijaista. Monesti tietokoneen välityksellä voi olla helpompi puhua vaikeista asioista. (Isokangas ja Vassinen 2010, 172–173.)

Mika Joensuu kirjoitti vuonna 2007 päivitetyn kirjan vuonna 2005 valmistuneesta opinnäytetyöstään Nuorten internet-yhteisöt ja niiden merkitys nuorisotyön kannalta. Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää nuorten internetin käyttömäärää sekä, sitä kuinka paljon nuoret itse kokevat kuuluvansa verkossa toimiviin erilaisiin yhteisöihin. (Joensuu 2007, 5,7).

4 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

4.1 Netari.fi-hanke

Yhteistyökumppanimme on vuonna 2004 käynnistynyt Netari.fi-hanke, joka tekee valtakunnallista ja moniammatillista nuorisotyötä verkossa. Hankkeen toiminnan koordinoinnista vastaa Helsingin kaupungin nuorisoasiainkeskus opetus- ja kulttuuriministeriön sekä sosiaali- ja terveysministeriön tuella. Netari.fi-hankkeen yhteistyökumppaneina toimivat muun muassa Helsingin terveyskeskuksen Verkkoterkkari-hanke, Suomen poliisi, Helsingin sosiaalivirasto, Nuorisotutkimusseura ry sekä Helsingin ja noin 30 muun eri kunnan nuorisotoimet. Toimintaa tukevat myös YLE, Humak, Pelastakaa lapset ry ja Sulake corporation Oy. (Netari.fi. 2010.)

Netari.fi-hankkeen tavoitteena on tehdä laadukasta nuorisotyötä verkossa, koordinoida ja kehittää valtakunnallista verkkonuorisotyötä, kehittää moniammatillista työtettä nuorten kohtaamiseen verkossa sekä tuoda verkkotyö yhdeksi nuorisotyön työmenetelmäksi. Tarkoituksena on saada internetissä aikaansa viettäviä nuoria palveluiden piiriin ja täydentää nuorisopalveluita laajentamalla nuorisopalvelut verkkoon vakiintuneeksi osaksi nuorison kanssa tehtävää työtä. (Netari.fi 2010.)

Netari.fi-hanke tekee verkossa säännöllistä ja reaaliaikaista nuorisotyötä, jota kuvataan käsitteellä ”nettinuorisopalvelut”. Netari toimii nuorison suosimissa internetyhteisöissä, kuten Facebookissa, Demi.fissä, IRC-Galleriassa ja Habbo Hotelissa. Netari-TV:n suorilla viikoittaisilla internetlähetyksillä pyritään tavoittamaan 12–18-vuotiaat nuoret. Netari-TV on ohjelma, jossa yhdistyy suora netti-tv ja chat. Lähetyksissä käsitellään ajankohtaisia nuorten elämään liittyviä teemoja. Chatin kautta nuoret voivat itse osallistua suoraan lähetykseen ja

vaikuttaa sen sisältöön. Vuoden 2009 aikana Netari-palveluiden kävijämäärä oli yhteensä 159 206 nuorta. (Netari.fi 2010.)

Habbo Hotelissa toimii Netari-nuorisotila, jossa on mahdollista tavata toisia nuoria, Netarin ohjaajia sekä apuohjaajia. Netari-nuorisotilassa voi viettää aikaa yksin, muiden nuorien tai halutessa ohjaajien kanssa. Netarin ohjaajat ovat koulutettuja nuorisotyön ammattilaisia, jotka toimivat eri puolilta Suomea. Työntekijä on tunnistettavissa n-merkistä. (Netari.fi 2010.)

Netari.fi-hankkeessa järjestetään apuohjaajakoulutusta nuorille, jotka haluavat osallistua Netarin toiminnan suunnitteluun ja kehittämiseen. Netarin apuohjaajina voivat toimia 13–18-vuotiaat nuoret, jotka toimivat Habbo Hotelin Netari-nuorisotilassa vertaisohjaajina. Apuohjaajat osallistuvat myös muuhun Netarin toiminnan suunnitteluun ja toteuttamiseen, kuten teemailtojen, tapahtumien ja leirien järjestämiseen. Apuohjaajat on tunnistettavissa virtuaalimaailmassa a-merkistä. (Netari.fi 2010.)

IRC-Gallerian ”Netari-Galtsussa” toimii Netari-yhteisö, jonka chateissa, eli keskustelupalstoilla, voi jutella reaaliaikaisesti ohjaajien, apuohjaajien ja muiden palvelua käyttävien nuorten kanssa. Netari-yhteisöön pääsee mukaan kirjautumalla IRC-Galleriaan. Chateissa voi vaihtaa kuulumisia, osallistua teemailtoihin ja halutessa saada vastauksia mieltä askarruttaviin kysymyksiin. Chateissa nuorten on mahdollista keskustella ohjaajien kanssa kahdenkeskisesti ja halutessa anonyymisti. Nuorilla on myös mahdollisuus keskustella perjantaisin poliisin kanssa Jepari-yhteisön chatissä. (Netari.fi 2010.)

Netari.fi-hanke palkittiin vuonna 2008 Helsingin kaupungin Vuoden saavutuksena. Palkinnon perusteina olivat toiminnan innovatiivisuus, kekseliäisyys ja vaikuttavuus. Hankkeen toiminnan arvioitiin vastaavan hyvin ajankohtaisiin tarpeisiin viedä nuorisotyötä sinne, missä nuoret viettävät aikaa. Vuonna 2009 Netari.fi-hanke palkittiin Suomen laatuinnovaatio -palkinnolla

julkisen sektorin sarjassa. Kilpailussa ehdokkaita arvioitiin asiakaslähtöisyyden, tuloksellisuuden sekä innovatiivisuuden, hyödynnettävyyden ja oppimisen kriteereillä. (Sosiaaliportti i.a.)

4.2 Tutkimuksen tavoite ja tutkimuskysymykset

Tutkimuksen tarkoituksena oli tehdä kohderyhmäanalyysi yhteistyössä Netari.fi-hankkeen kanssa. Kohderyhmäanalyysin avulla pyritään kehittämään verkossa tehtävää nuorisotyötä tuottamalla uutta tietoa muun muassa siitä, kuinka paljon nuoret viettävät aikaansa internetissä sekä siitä, miten nuoret suhtautuvat verkossa tehtävään nuorisotyöhön.

Kohderyhmäajattelulla eli segmentoinnilla tavoitellaan markkinoinnin tai palvelun tehokkuutta (Puupponen 2003). Kohderyhmän määrittelyssä otettiin huomioon muun muassa taustatekijät, kuten ikä, sukupuoli ja asuinpaikka sekä nuoren tarpeet ja elämäntyyli (tyytyväisyys omaan elämään ja terveydentilaan, harrastukset ja ajan käyttö verkossa) sekä suhtautuminen verkossa tehtävään nuorisotyötä kohtaan.

Tutkimuskysymykset olivat:

1. Montako tuntia päivässä nuoret käyttävät internetiä?
2. Mitä nuoret internetissä eniten tekevät?
3. Kuinka nuoret suhtautuvat verkkonuorisotyön palveluihin?
4. Eroavatko Netarin asiakkaat muista kohderyhmän nuorista?
5. Kuinka tyytyväisiä nuoret ovat omaan elämäänsä ja terveydentilaansa?

Tutkimuksessa käytettiin kvantitatiivista eli määrällistä tutkimusmenetelmää. Kvantitatiivinen tutkimus vastaa muun muassa kysymyksiin: mikä, missä, paljonko ja kuinka usein. Kvantitatiivisessa tutkimuksessa ilmiötä kuvataan numeerisen tiedon pohjalta ja se edellyttää riittävän suurta ja edustavaa otosta. (Heikkilä 2008, 16–17.) Kvantitatiivisessa tutkimuksessa ovat keskeisiä johtopäätökset aiemmista tutkimuksista sekä aiemmat teoriat (Hirsjärvi, Remes ja Sajavaara 2000, 129.) Tutkimuksen perusjoukko on se tutkittava kohdejoukko, josta tietoa halutaan. Otos on edustava pienoiskuva perusjoukosta. (Heikkilä 2008, 33–34.)

4.3 Kysely

Anoimme tutkimuslupaa Helsingin kaupungin nuorisoasiainkeskuksen nuorisotoimenjohtajalta ja lupa myönnettiin syyskuussa 2010. Aineisto kerättiin internetkyselylomakkeella. Päädyimme tekemään internetkyselyn, sillä se sopi hyvin työmme aiheeseen sekä tyypiltään kvantitatiiviseen tutkimukseen. Lisäksi internetkysely tuntui luontevimmalta vaihtoehdolta saada riittävästi vastauksia kohderyhmältä.

Anonyymi internetkysely julkaistiin neljässä eri verkon yhteisöpalveluissa: Demi.fi:ssä, Facebookissa ja Habbo Hotelissa 18.10.–20.10.2010 sekä IRC-Galleriassa 29.10.–1.11.2010. IRC-Gallerialla oli myöhäisempi julkaisuajankohta, sillä kysely oli meistä riippumattomasta syystä jäänyt 18.10.2010 julkaisematta, kuten oli ollut alun perin tarkoitus. Kun tämä erehdys selvisi, avasimme kyselyyn uudelleen 29.10.2010 julkaistavaksi IRC-Galleriassa.

Syy, miksi julkaisimme kyselyn nuorten suosimissa internetin yhteisöpalveluissa, oli kohderyhmän tavoitettavuus. Kyselyn julkaisukohteissa toimivat Netari.fi-hankkeen internetnuorisopalvelut ja lisäksi kohteita käyttää suuri osa suomalaisnuorista. Esimerkiksi Suomen 15–24-vuotiaista 74 % käytti

IRC-Galleriaa viikoittain (Kauppinen 2009, 27) sekä vuonna 2010 Demi.fi:n sivuilla vieraili viikoittain noin 40 000 kävijää ja Habbo Hotelissa noin 220 400 kävijää (Tns-gallup i.a). Facebookilla oli vuonna 2010 noin 400 miljoonaa käyttäjää ympäri maailman (Taloussanomat 2010). Facebookissa kyselyä mainostettiin 40 euron Netari.fi:n kustantamalla päiväbudjetilla ja jokainen kyselyn avaus maksoi Netarille keskimäärin 0,23 euroa.

Kyselylomake laadittiin Webropol-ohjelman avulla. Kyselystä pyrittiin tekemään ulkoasultaan ja sisällöltään selkeä sekä kiinnostavan ja nuorille suunnatun näköinen. Vastaajien nuoren iän huomioimiseksi oli kyselyssä käyttämämme kieli mahdollisimman helposti ymmärrettävää väärinymmärrysten välttämiseksi. Käytimme kyselyssä jonkin verran nuorten käyttämiä ilmaisuja mielekkäämmän vastaamisen lisäämiseksi. Kohderyhmään kuuluneilla vastaajilla oli halutessaan mahdollisuus osallistua Netari.fi:n kustantaman iPodin arvontaan, joka uskoaksemme lisäsi kiinnostusta ja halukkuutta ottaa osaa kyselyyn. Kyselyn alkuun liitettiin lyhyet saatesanat, jotka houkuttelivat ja motivoivat nuoria vastaamaan. Motivaation herättäjinä toimivat kilpailuun osallistumisen mahdollisuus sekä mahdollisuus olla mukana vaikuttamassa verkkonuorisopalveluiden kehittämiseen. (Kts. Kyselylomake, LIITE 1).

Tutkimuksen suunnitteluvaiheessa päätetään tutkimuksen tavoitteet, jotka määräävät sen tutkittavan perusjoukon, mutta myös sen, mitä muuttujia eli ominaisuuksia tilastoyksiköltä mitataan. On päätettävä mikä on tutkimuksen kannalta oleellista tietoa, suunniteltava tiedon hankinta, kysymykset ja laadittava sekä testattava kyselylomake. (Niemi 1994, 9.)

Kyselylomakkeessa oli yhteensä 12 strukturoitua kysymystä sekä kuusi sekamuotoista kysymystä. Strukturoiduissa eli suljetuissa kysymyksissä vastausvaihtoehdot on annettu valmiiksi, joista sopiva vaihtoehto rastitetaan. Sekamuotoisissa kysymyksissä osa vastausvaihtoehdoista on annettu valmiiksi ja osa, yleensä yksi kohta, on jätetty avoimeksi. (Heikkilä 2008, 51–52.) Kyselylomake sisältää 7 taustakysymystä sekä 11 verkkokäyttäytymiseen liittyvää kysymystä. Kysymykset nuorten tyytyväisyydestä elämään ja

terveydentilaan halusimme kysyä selvittääksemme nuorten kokemaa hyvinvointia verkon käytön yleistyttyä. Harrastuksia halusimme kartoittaa selvittääksemme nuorten aktiivisuutta myös muiden harrastusten parissa, kuin tietokoneen. Kysymykset verkkokäyttäytymiseen liittyen pohdimme tarkoin yhdessä Netarin kehittämistarpeita ajatellen. Netari.fi:n toiveesta kyselyn loppuun lisättiin kaksi matkapuhelimen valmistajaa koskevaa kysymystä, jotka eivät liity opinnäytetyöhömmme, emmekä niitä tässä yhteydessä käsittele. Näin ollen kysymyksiä oli kaiken kaikkiaan yhteensä 20, joista 18 ensimmäistä ovat osa opinnäytetyötämme. Kyselylomakkeen viimeistelyn jälkeen, se testattiin viidellä nuorella. Muutoksia ei enää testaamisen jälkeen tehty ja kysely julkaistiin Demi.fi:ssä, Facebookissa ja Habbo Hotelissa sekä IRC-Galleriassa.

4.4 Aineiston analyysi

Tilastotiede on tiede, joka tutkii empiiriseen ilmiöön liittyvän tilastoaineiston hankintaa ja esittämistä, ilmiön analysointia hyväksikäyttävällä, usein todennäköisyyslaskentaan perustuvilla matemaattisilla malleilla ja johtopäätösten tekoa ilmiöstä tilastoaineiston perusteella. (Niemi 1994, 4.) Tutkittava ilmiö oli verkossa aikaansa viettävät nuoret ja heille tehty kyselylomake vastauksineen oli tilastoaineisto. Aineistoa Webropol-ohjelmalla analysoimalla saimme vastauksia tutkittaviin ongelmiin.

Tilastollinen tutkimus kohdistuu aina johonkin tutkimusobjektien muodostamaan joukkoon. Se on tutkimuksen perusjoukko, eli populaatio ja sen alkioita, tutkimusobjekteja kutsutaan tilastoyksiköiksi. Jo tilastollisen tutkimuksen alkuvaiheessa on syytä pohtia tarkkaan ja määrittellä populaatio, jota halutaan tutkia sillä tutkimustuloksista tehtävät johtopäätökset riippuvat useasti populaation määrittelystä. (Niemi 1994, 7.) Tutkimuksessa populaatiomme oli internetissä aikaansa viettävät 12–18-vuotiaat nuoret. Otantatutkimus oli ainoa mahdollisuus ajallisesti, sillä emme olisi voineet kysyä kaikilta suomen nuorilta heidän mieli-

dettään nuorisopalveluista ja toisaalta kaikkia suomen nuoria olisi mahdoton tavoittaa. Näin ollen käytimme otantamenetelmää.

Muuttujien tilastollinen riippuvuus kertoo tilastoyksiköiden muuttujien keskinäisestä yhteydestä ja sen luonteesta. (Niemi 1994, 52.) Tutkimuksen muuttujina olivat sukupuoli, ikä ja Netarin palveluiden käyttäjät. Halusimme selvittää näiden muuttujien vaikutuksista toisiinsa.

Kyselyyn vastasi yhteensä 2687 henkilöä. Vastauksista suodatettiin pois alle 12-vuotiaiden ja yli 18-vuotiaiden kyselyyn vastanneiden vastaukset, sillä he eivät kuuluneet kohderyhmään. Näin ollen lopullinen 12–18-vuotiaiden vastausten määrä oli 2318. Tutkimuksen perusjoukon muodostivat Suomen 12–18-vuotiaat nuoret ja kyselyn otos oli 2318.

Kasvatus- ja yhteiskuntatieteellisessä tutkimuksessa analyysitavat voidaan jakaa karkeasti kahteen eri lähestymistapaan: selittämiseen pyrkivään ja ymmärtämiseen pyrkivään lähestymistapaan. Selittämiseen pyrkivässä lähestymistavassa käytetään usein tilastollista analyysia ja päätelmien tekoa. (Hirsjärvi, Remes ja Sajavaara 2000, 210.)

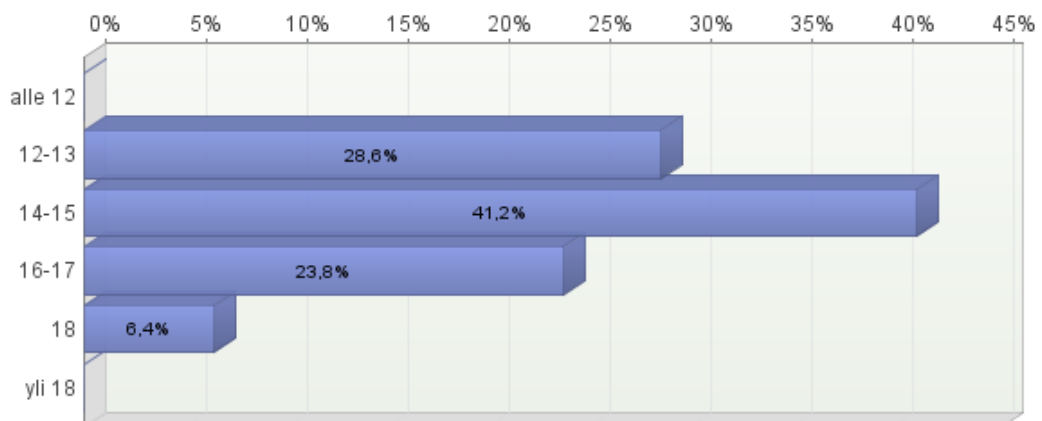
Analysoimme aineistoa ristiintaulukoimalla. Ristiintaulukoinnilla pyrittiin selvittämään kahden luokitellun muuttujan välistä yhteyttä sekä millä tavalla ne vaikuttivat toisiinsa. Muuttujat on esitetty samassa taulukossa siten, että toinen muuttuja eli sarakemuuttuja, on asetettu pystysarakkeeseen ja toinen muuttuja eli rivimuuttuja vaakariveille. Ristiintaulukon eli kontingenssitaulun ruuduissa olevat luvut kertovat, kuinka monta mainituin ominaisuuksin varustettua yksilöä aineistossa on. (Heikkilä 2008, 210.) Analyysin tekemisen apuna käytettiin suomalaista Webropol-ohjelmaa, jonka avulla voidaan tehdä automaattisesti yhteenvetoja ja kuvioita kyselyaineiston tuloksista.

5 TUTKIMUSTULOKSET

5.1 Kohderyhmä

Tutkimustulokset on esitetty prosenttiluvuin sekä vastaajien määrästä kertovin kokonaisluvuin (N). Tulosten selventämiseksi on käytetty myös kuvia ja taulukoita.

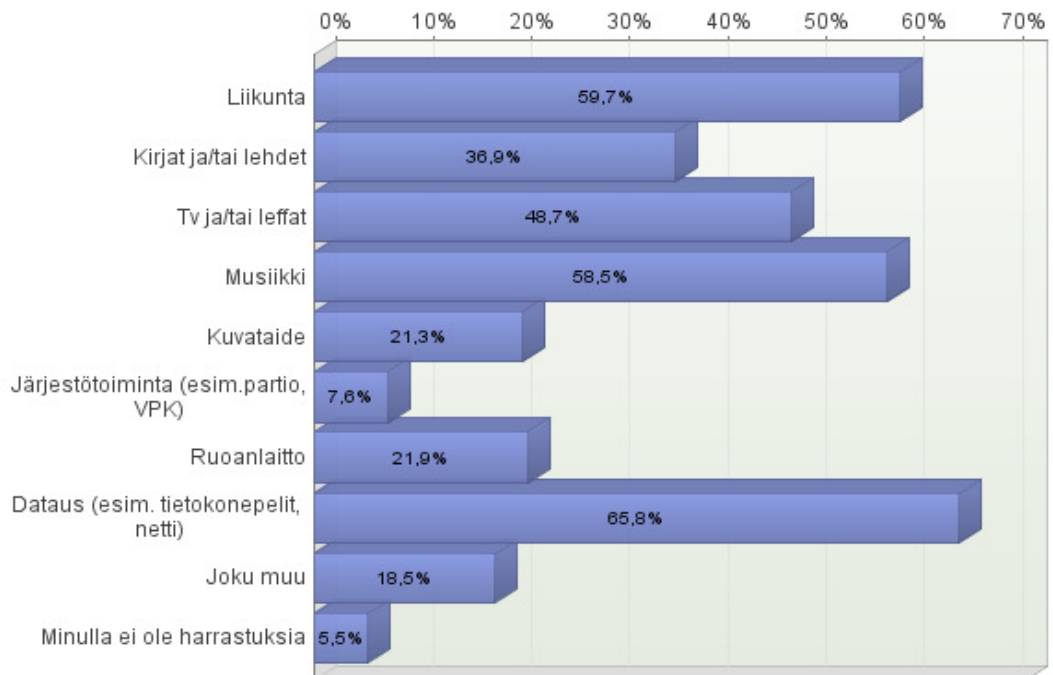
Vastanneista 66,4 % (N=1540) oli tyttöjä ja 33,6 % (N=778) poikia. Äidinkieleltään 96,7 % oli suomenkielisiä. Eniten kyselyyn osallistuivat 14–15-vuotiaat nuoret, heitä oli vastanneista 41,2 % (N=955). Toiseksi eniten vastauksia, 28,6 % (N=663) saatiin 12–13-vuotiailta. Kolmanneksi eniten 23,7 % (N=549) kyselyyn vastasivat 16–17-vuotiaat nuoret ja vähiten vastauksia, 6,5 % (N=151) saatiin 18-vuotiailta nuorilta. (KUVIO 1.) Vastanneista 66,4 % (N 1540) oli tyttöjä ja 33,6 % (N=778) poikia. Äidinkieleltään 96,7 % oli suomenkielisiä.

KUVIO 1. Ikäjakauma

Tytöt vastasivat kyselyyn poikia aktiivisemmin jokaisessa ikäryhmässä. Asuinpaikkakunniltaan vastaukset jakoutuivat ympäri Suomen. Eniten vastauksia saatiin Helsingistä 9 % (N=208), Espoosta 4,1 % (N=96), Vantaalta 4,7 % (N=110), Turusta 3,4 % (N=78) sekä Tampereelta 3,3 % (N=77).

Harrastuksista kysyttäessä vastaajat saivat valita esitetyistä vaihtoehtoista mieluisimmat. Emme rajanneet valittavien vaihtoehtojen määrää, sillä nuorilla saattaa olla useitakin harrastuksia. Harrastukseksi suurin osa 65,8 % (N=1526) valitsi dataamisen eli tietokoneen käytön. Muut suosituimmat harrastukset olivat liikunta ja musiikki. (KUVIO 2.)

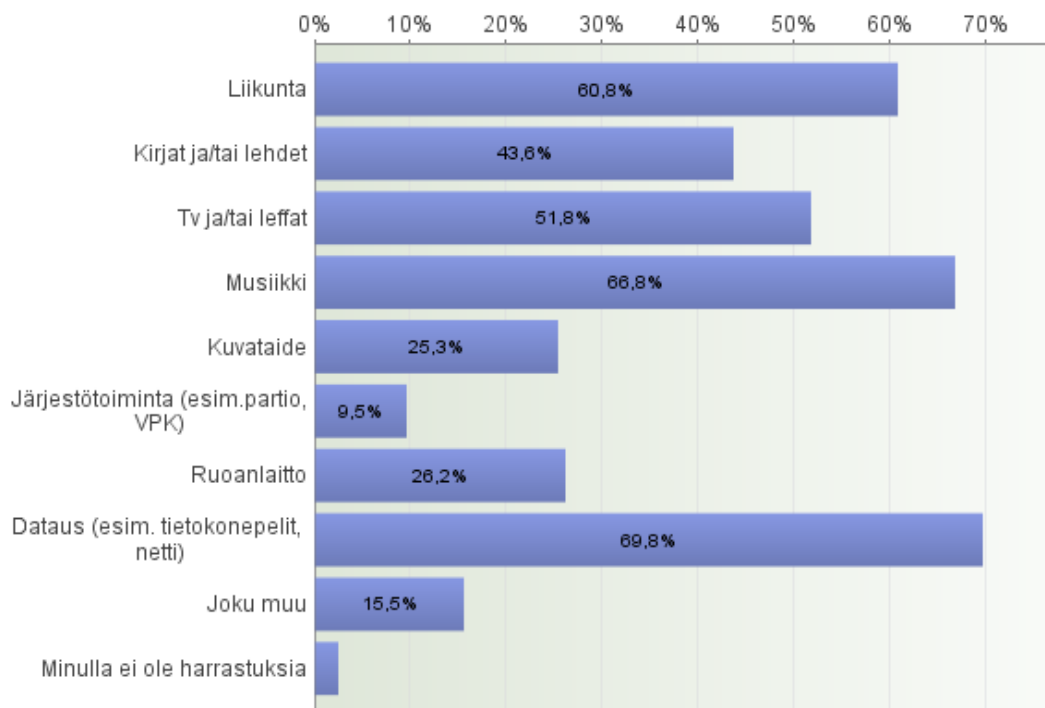

KUVIO 2. Harrastukset (Vastausvalintojen määrää ei rajattu.)

12–13-vuotiaat nuoret harrastivat liikuntaa useammin kuin datausta. Tästä ikäluokasta eteenpäin liikunnan harrastaminen väheni ja datauksen harrastaminen kasvoi. Pojat harrastivat vastausten perusteella enemmän liikuntaa kuin tytöt kaikissa ikäryhmissä. 12–13-vuotiaista tytöistä harrasti sekä

liikuntaa, että datausta 18 %. Saman ikäryhmän pojista liikuntaa harrasti 24,7 % ja datausta 19,9 %.

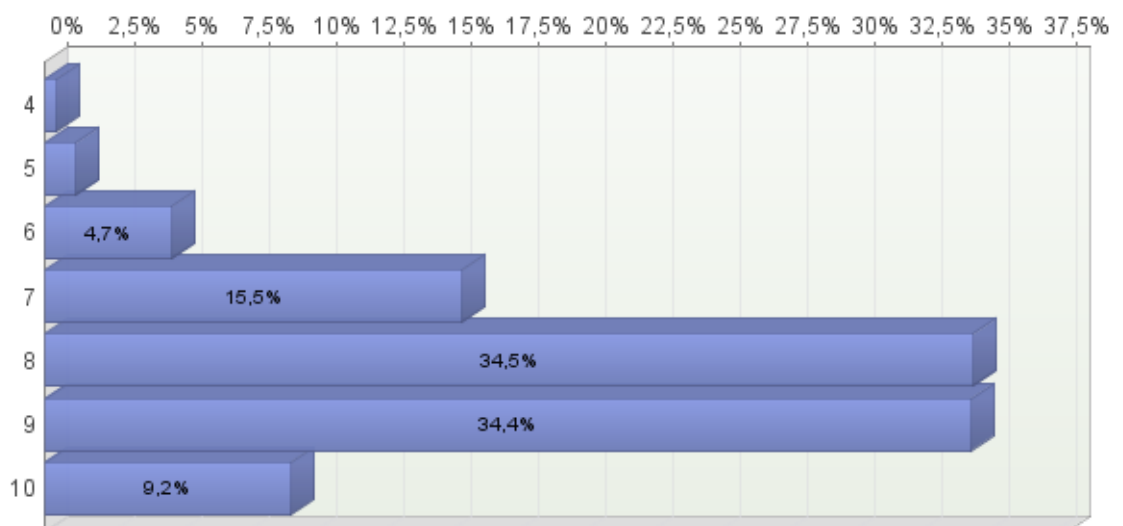
Tarkasteltaessa Netarin keskimääräistä käyttäjää, harrastivat Netarin nettinuorisopalveluita käyttäneet nuoret yleensä aktiivisemmin, kuin kaikki kohderyhmään kuuluneet vastaajat. Netarin nettinuorisopalveluita käyttäneet nuoret harrastivat datausta eniten (69,8 %), mikä on enemmän vertailtaessa keskimäärin kaikkia vastanneita (65,9 %). Netarin nettinuorisopalveluita käyttäneet nuoret harrastivat myös liikuntaa jonkin verran enemmän, kun verrattiin tulosta kaikkiin kohderyhmän vastanneisiin nuoriin. (KUVIO 2.). Netarin palveluita käyttäneet nuoret harrastivat lisäksi enemmän musiikkia, tv:n katselua ja elokuvia, ruoanlaittoa, kuvataiteita sekä järjestötoimintaa. Lisäksi vain 2,45 % Netarin nettinuorisopalveluita käyttäneistä nuorista ilmoitti, ettei omaa harrastuksia lainkaan, kun taas vastaava luku kaikkien kohderyhmään kuuluneiden vastaajien joukossa oli 5,5 %. (KUVIO 3.)

KUVIO 3. Netarin nettinuorisopalveluita käyttäneiden nuorten harrastukset. (N=367)

5.2 Nuorten tyytyväisyys terveydentilaan ja elämään

Pyysimme nuoria arvioimaan omaa terveydentilaa kouluarvosanoin asteikolla 4–10. Heistä 34,5 % (N=798) antoi arvosanaksi 9. Nuorista 34,4 % (N=794) arvioi terveydentilaansa kuvaavan arvosana 8. Arvosanalla 7 terveydentilaansa kuvasi vastaajista 15,5 % (N=358) ja arvosanan 6 antoi vastaajista 4,8 % (N=110). Arvosanalla 10 terveydentilaansa arvioi vastaajista 9,2 % (N=213). (KUVIO 4.)

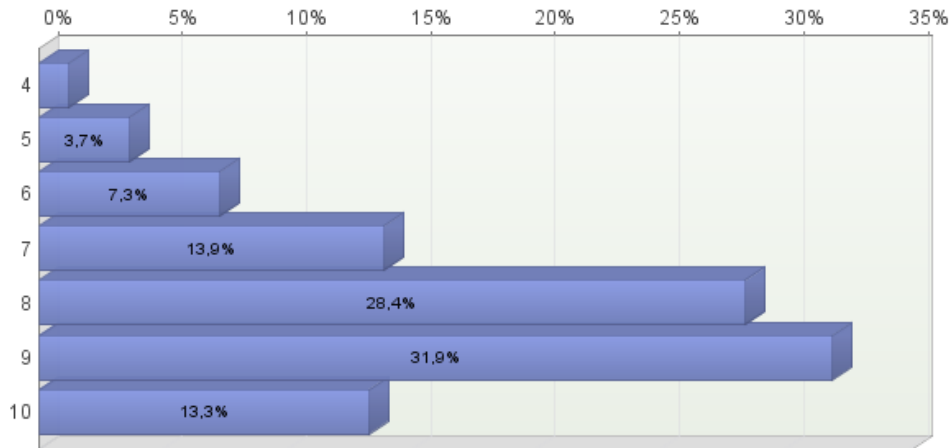

KUVIO 4. Nuorten tyytyväisyys terveydentilaan asteikolla 4–10

Vastausten perusteella nuoret olivat tyytyväisiä terveydentilaansa. Tyttöjen ja poikien vastauksissa ei ollut suuria eroja. Tyttöjen vastausten keskiarvo oli 8,1 ja poikien keskiarvoksi 8,4.

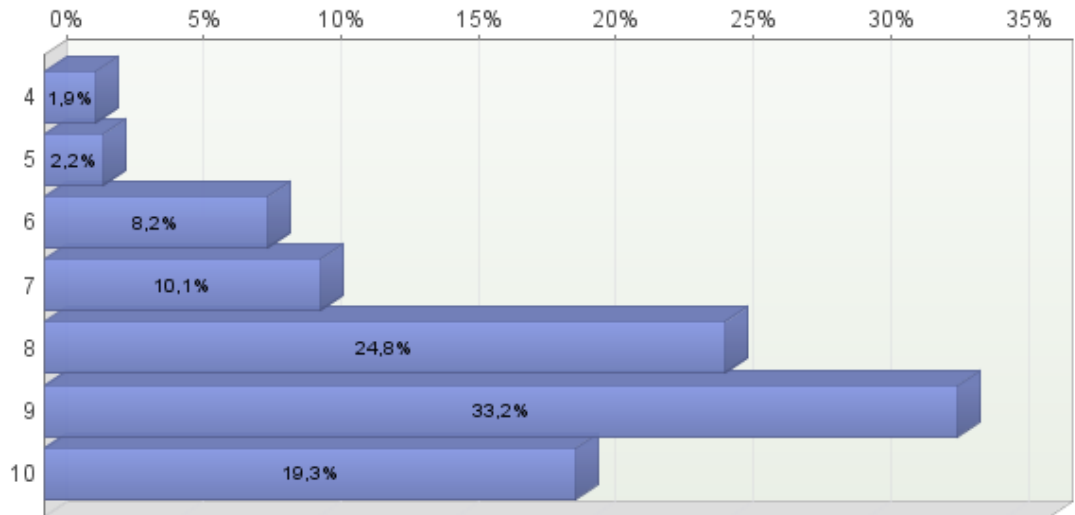
Halusimme tietää miten nuoret suhtautuvat omaan elämään ja kuinka tyytyväisiä he olivat elämäänsä. Käytimme arviointiasteikkona tässäkin kouluarvosana-asteikkoa selvyuden vuoksi. Nuoret olivat tulosten perusteella

suhteellisen tyytyväisiä elämäänsä. Kaikkien vastaajien keskiarvoksi tuli 8,2. 32 % (N=740) vastaajista antoi arvosanaksi 9. Nuorista 28,5 % (N=659) antoi arvosanaksi 8 ja 13,9 % (N=322) antoi arvosanaksi 7. Vastaajista arvosanan 10 antoi 13,3 % (N=308) ja arvosanan 6 antoi 7,3 % (N=169). (KUVIO 5.)

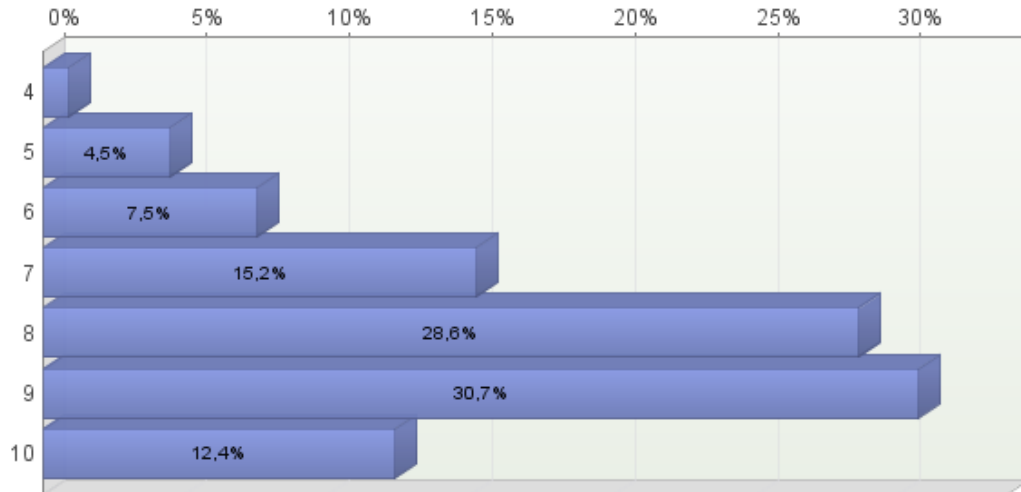
KUVIO 5. Nuorten tyytyväisyys elämään asteikolla 4–10 (N=2318)

Pojat olivat hieman tyytyväisempiä elämäänsä kuin tytöt, sillä poikien keskiarvo oli 8,4 ja tyttöjen keskiarvo 8. Tuloksia ikäryhmittäin tarkastellessa poikien tyytyväisyys elämään oli suurempaa, sillä he antoivat arvosanan 10 useammin, kuin tytöt. Esimerkiksi 12–13-vuotiaiden ryhmässä arvosanan 10 antoi tytöistä vain 17 % (N=65), kun taas pojista 24,6 % (N=68). 14–15-vuotiaiden ikäryhmässä ero sukupuolten välillä kasvoi seitsemästä prosentista kymmeneen prosenttiin. Pojista arvosanan 4 antoi seitsemän vastaajaa kaikista ikäryhmistä, kun taas tytöistä 21.

KUVIO 6. Netarin nettinuorisopalveluita käyttäneiden nuorten arvio tyytyväisyydestä elämään (N=367)

Vertailtuamme Netarin nettipalveluita käyttäneitä nuoria (KUVIO 6), ei Netariin palveluita käyttäneisiin (KUVIO 7) sekä kaikkiin kohderyhmän vastanneisiin (N=2318) todettiin, että Netarin palveluita käyttäneet nuoret antoivat keskimäärin parempia arvosanoja elämälleen. Netarin palveluita käyttäneet nuoret antoivat keskiarvoksi elämälleen 8,3, kun taas Netarin nettinuorisopalveluita käyttämättömien nuorten arvio elämäänsä oli keskiarvoltaan 8,1. Kaikkien kohderyhmään kuuluneiden nuorten elämää koskeva keskiarvo oli 8,2.

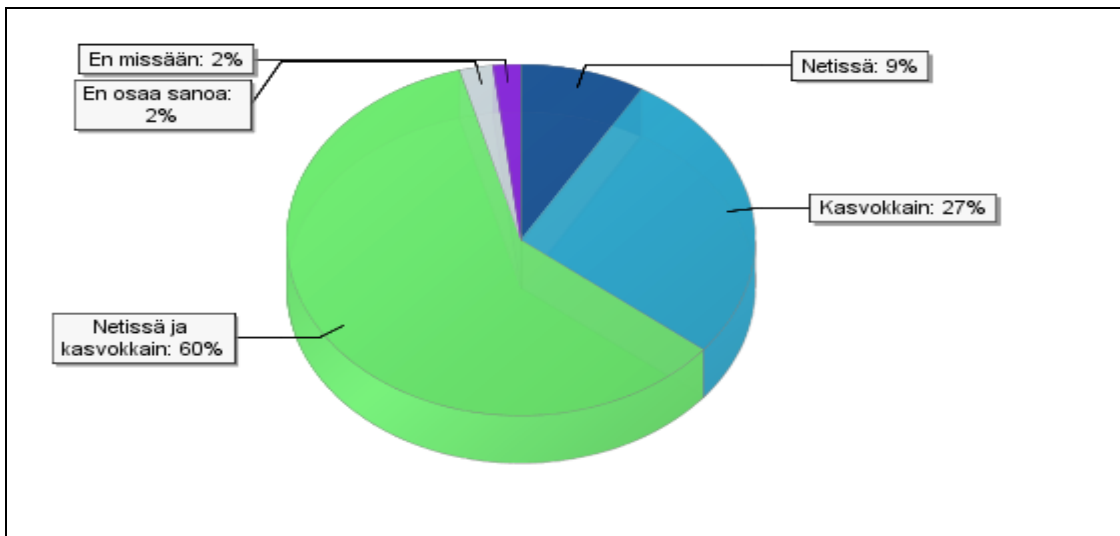

KUVIO 7. Netarin nettipalveluita ei-käyttäneiden nuorten arvio tyytyväisyydestä elämään (N=1496)

5.3 Internetin käyttö

Kartoitimme nuorten internetkäyttäytymistä kysymällä, missä he tapaavat kavereitaan useimmin (internetissä vai/ja kasvokkain), kuinka paljon he viettävät aikaansa netissä, mihin he käyttävät nettiä eniten ja mitkä ovat suosituimpia nettipalveluja heidän keskuudessaan.

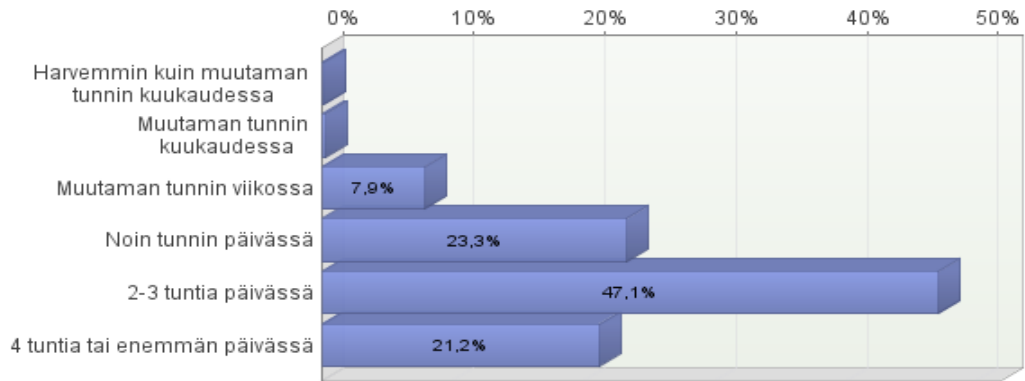
Vastaajista 60 % (N=1388) valitsi vastausvaihtoehdon ”netissä ja kasvokkain”, kun heiltä kysyttiin missä tapaat kavereitasi useimmin. Pelkästään ”kasvokkain” kavereitaan useimmiten tapasi vastaajista 27,2 % (N=628). Pelkästään ”netissä” kavereitaan tapasi useimmiten 8,6 % (N=199) vastaajista ja vastaajista 2 % (N=44) vastasi, etteivät he tapaa kavereitaan missään vapaa-ajalla. (KUVIO 8.)

KUVIO 8. Kohtaaminen (N=2318)

Nuoret tapasivat kavereitaan vapaa-ajalla useimmin ”netissä ja kasvokkain”. Tämä vastausvaihtoehto sai eniten kannatusta kaikissa ikäryhmissä sukupuolesta riippumatta. Hieman muita ryhmiä useimmin kasvokkain tapasivat 12–13-vuotiaat pojat. Heistä 30,3 % (N=87) valitsi kyseisen vaihtoehdon, kun taas muissa ikäryhmissä prosenttiluku jäi alle 30 %. 12–13-vuotiaat tytöt tapasivat kavereitaan vähiten kasvokkain 22,5 % (N=84). Tulosten perusteella nuoret tapaavat useimmin kavereitaan kasvokkain kuin netissä, mutta useimmat tapaavat kavereitaan sekä netissä että kasvokkain.

Tulosten mukaan 47 % (N=1088) nuorista vietti aikaansa internetissä 2–3 tuntia päivässä. Noin tunnin päivässä internetiä käytti 23,3 % (N=538). Eniten eli neljä tuntia tai enemmän internetissä aikaansa vietti vastanneista 21,2 % (N=489). Muutaman tunnin viikossa internetiä kertoi käyttävänsä 7,9 % nuorista (N=182). (KUVIO 9.)

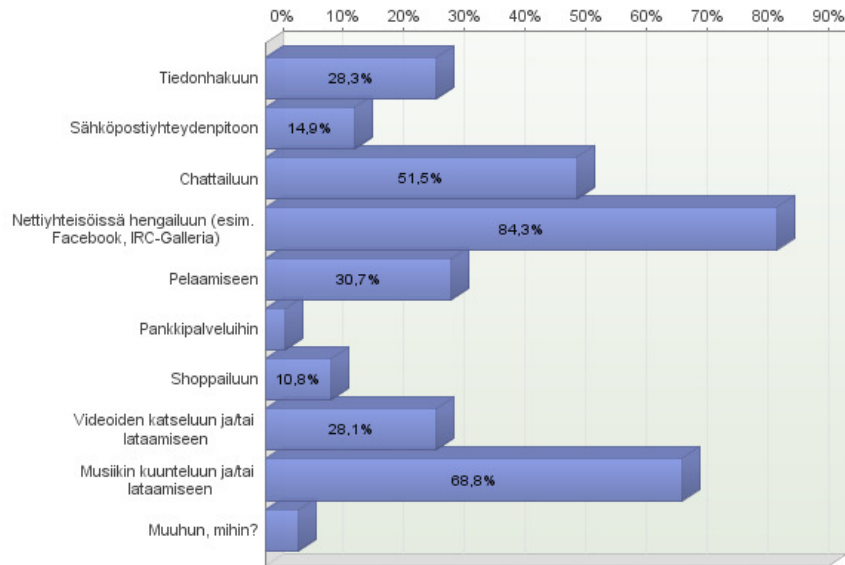

KUVIO 9. Nuorten ajankäyttö internetissä

Kysyttäessä kuinka paljon nuoret viettivät aikaansa internetissä, sukupuolten ja ikäryhmien välillä ei ollut havaittavissa merkittäviä eroja. Tulosten mukaan internetiä käytettiin vähintään viikoittain ja useimmiten vastattiin internetiä käytettävän 2–3 tuntia päivässä. Harvemmin kuin muutaman tunnin kuukaudessa internetiä käytti ainoastaan 1 % tai vähemmän vastaajista. Huomattavaa on, että 18-vuotiaiden poikien joukossa neljä tuntia tai enemmän internetissä aikaansa vietti 41,86 % kyselyyn vastanneista (N=18).

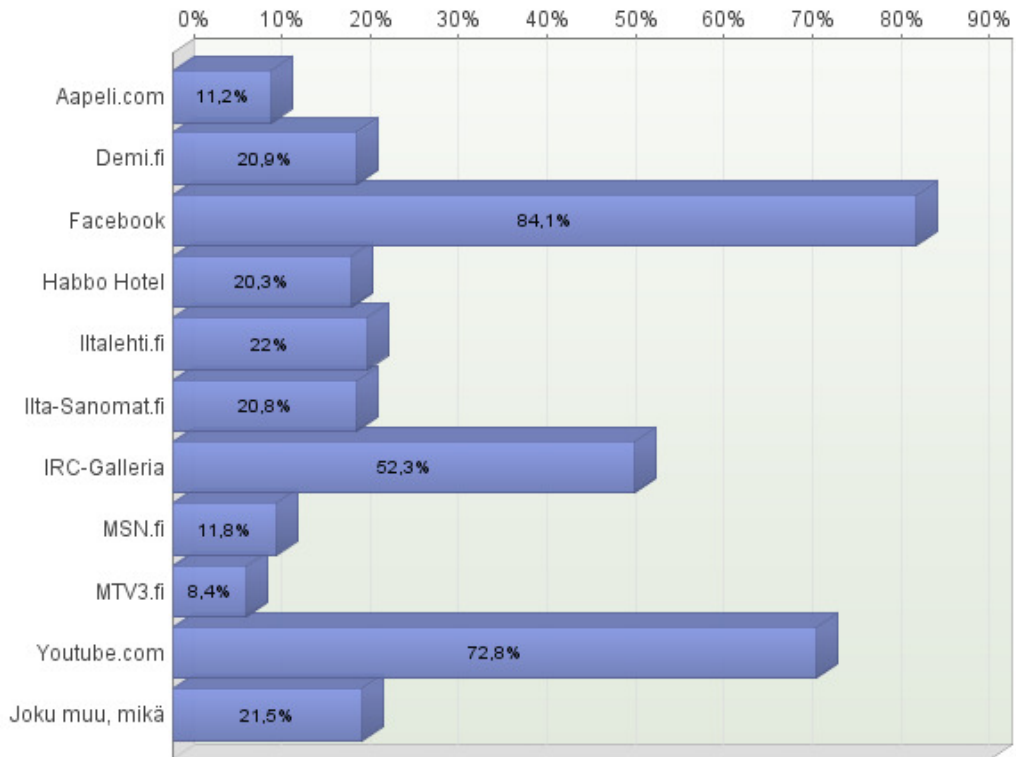
Nuorten ajankäyttö internetissä keskittyy nettiyhteisöissä hengailuun, kuten esimerkiksi Facebookissa. Toiseksi eniten internetiä käytettiin musiikin kuunteluun ja /tai sen lataamiseen. Kolmanneksi suosituinta oli chattailu ja sen jälkeen järjestyksessä suosituinta oli pelaaminen, tiedonhaku ja videoiden katselu ja /tai lataus. (KUVIO 10.)

Kaikissa ikäryhmissä eniten aikaa vietettiin nettiyhteisöissä, eikä sukupuolten välillä ollut havaittavissa merkittäviä eroja. Tiedonhakuun käytetty aika kasvoi vastaajien vanhetessa. 12 -vuotiaat käyttivät tiedonhakuun muita ikäryhmiä vähemmän aikaa ja 18 -vuotiaat puolestaan enemmän kuin muut ikäryhmät. Chattailu oli suosituinta 12–15 -vuotiaiden keskuudessa ja siihen vietetty aika väheni iän myötä. Myös pelaaminen oli suositumpaa 12–13 -vuotiaiden keskuudessa, mutta vanhemmiten pelaaminen väheni.

KUVIO 10. Verkkokäyttäytyminen (valintoja max 3)

Internetpalveluita selvittävässä monivalintakysymyksessä annettiin vastaajalle mahdollisuus valita viisi eniten käyttämäänsä nettipalvelua luettelosta, johon oli listattu suosituimpia nettisivustoja. Valintojen määrää emme kyenneet kuitenkaan todellisuudessa Webropol-ohjelman tekniikalla rajaamaan. Kuviossa 11 on esitetty 10 vastausten perusteella suosituinta nettipalvelua. 12–18-vuotiaiden nuorten eniten käyttämiä nettipalveluja olivat Facebook ja Youtube. Facebookia ilmoitti käyttävänsä 84,1 % (N=1949) ja Youtubea 72,8 % (N=1688) vastaajista. Kolmanneksi suosituin nettipalvelu oli IRC-Galleria, jota ilmoitti käyttävänsä 52,3 % (N=1213) vastaajista. (KUVIO 11.)

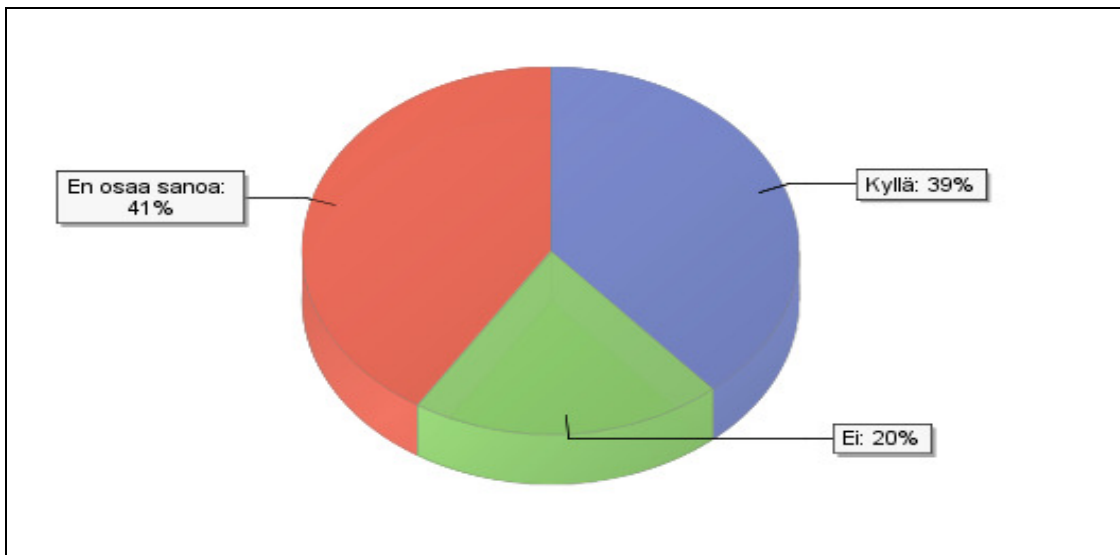
KUVIO 11. Suosituimmat internetsivustot

Valmiiden vastausvaihtoehtojen lisäksi annoimme vastaajille avoimen vastauskohdan, johon he pystyivät halutessaan kirjoittamaan omasta mielestään annetusta listasta puuttuvan sivuston. Avoimeen vastaustilaan nuoret kirjoittivat suosimiaan sivustoja, joista esille nousivat muun muassa erilaisten blogien eli nettipäiväkirjojen lukeminen ja kirjoittaminen (Blogger.com, Blogspot.com), erilaisten foorumeiden sekä artikkeleiden lukeminen sekä esimerkiksi nettiyhteisö Gosupermodel.com.

5.4 Verkossa tehtävän nuorisotyön palveluntarve

Halusimme selvittää nuorten mielipiteen kysymykseen, onko internetissä tarpeeksi nuorille suunnattuja palveluita, kuten nuorisotyön, sosiaalityön,

mielenterveyden sekä terveydenhuollon palveluita. Riittävästi palveluja sanoi olevan 38,5 % vastanneista (N=893), kun taas 20,5 % oli sitä mieltä, ettei palveluja ole riittävästi (N=476). Vastausta kysymykseen ei osannut sanoa 40,9 % (N=948). (KUVIO 12.)

KUVIO 12. Nuorten mielipide nuorille suunnattujen internetpalvelujen riittävydestä.

Tulosten mukaan nuorille suunnattujen nettinuorisotyön palveluiden tarve lisääntyi jokaisessa ikäryhmässä ylöspäin mentäessä. 12–13-vuotiaista nuorista 17,4 % oli sitä mieltä, ettei palveluja netissä ole tarpeeksi, kun taas 18-vuotiaista 29 % sanoi palveluiden määrän olevan riittämätön. Vastausten tulkinnassa on otettava huomioon kysymyksen asettelu ja käsitteen nettinuorisopalvelu avautuminen nuorelle vastaajalle, sillä 12–13-vuotiaista nuorista 42,2 % ja 18-vuotiaista 38,4 % ei ole osannut sanoa vastausta kysymykseen. (TAULUKKO 1.)

TAULUKKO 1. Nuorten mielipide nuorten internetpalvelujen riittävydestä ikäryhmittäin

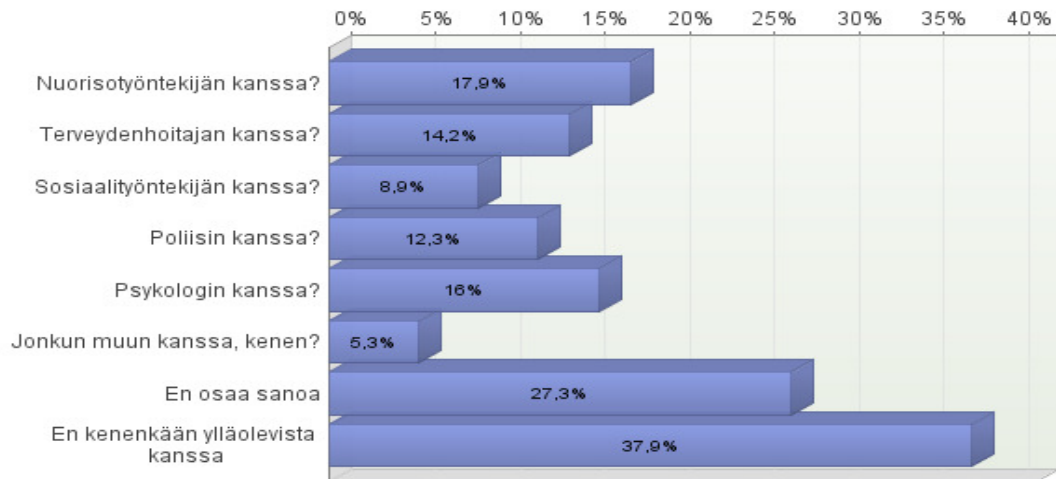
IKä	Kyllä	Ei	En osaa sanoa
12 –13	40,48 %	17,37 %	42,15 %
14 –15	39,27 %	20,84 %	39,9 %
16 –17	36,61 %	21,49 %	41,89 %
18	32,45 %	29,14 %	38,41 %

Sukupuolijakauman tarkastelu kertoi, ettei suurta eroa ollut sukupuolten välillä palveluntarpeessa. Tytöistä 21,7 % ja pojista 20,6 % oli sitä mieltä, ettei netissä ollut riittävästi nuorille suunnattuja palveluita.

Nuorilta kysyttiin, olivatko he viimeisen vuoden aikana etsineet netistä palvelua, jossa voisivat jutella eri ammattilaisten, kuten nuorisotyöntekijän, terveydenhoitajan tai sosiaalityöntekijän kanssa. 77,8 % vastaajista ei ollut etsinyt kyseisiä palveluita (N=1803). Nuorisotyöntekijää oli etsinyt 6,6 % vastaajista (N=413.) Toiseksi ja kolmanneksi eniten oli etsitty palvelua, jossa voisi jutella psykologin kanssa ja terveydenhoitajan kanssa. Kysymykseen vastausta ei osannut sanoa 8,7 % vastanneista (N=202).

Kysyimme olivatko nuoret halukkaita juttelemaan internetissä, esimerkiksi nuorisotyöntekijän, sosiaalityöntekijän tai esimerkiksi terveydenhoitajan kanssa. Nuorisotyöntekijän kanssa halusi jutella 17,8 % vastanneista (N=413), psykologin kanssa 16 % vastaajista (N=370) sekä terveydenhoitajan kanssa halusi jutella 14,2 % (N=329) vastaajista. 12,3 % vastaajista halusi jutella poliisin kanssa (N=286) sekä sosiaalityöntekijän kanssa 8,8 % (N=205) vastaajista. Kieltävän kannan jutteluun ilmaisi 37,9 % (N=878) vastaajista. Kysymykseen ei osannut vastata 27,4 % vastaajista (N=635). Avoimeen vastauskohtaan tuli mainintoja halusta jutella kaverin, aikuisen, opinto-ohjaajan,

koulukuraattorin, vertaistukihenkilön, samoja ongelmia omaavan tai jonkun kanssa joku osaa neuvoa. (KUVIO 13.)

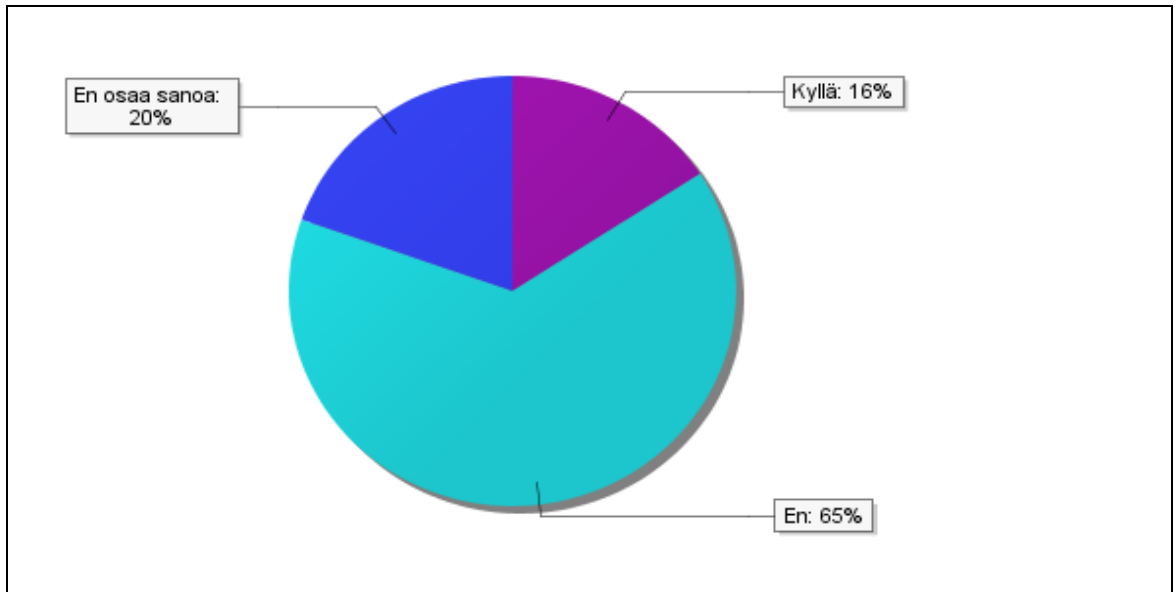

KUVIO 13. Nuorten halu keskustella netissä ammattilaisen kanssa

Sukupuolten välisessä tarkastelussa todettiin, että nuorisotyöntekijän kanssa oli valmis keskustelemaan 12 % tytöistä ja 13,4 % pojista. Tyttöjen kiinnostus keskustella terveydenhoitajan kanssa oli suurempaa kuin pojilla, sillä 11,8 % tytöistä halusi keskustella netissä terveydenhoitajan kanssa, kun taas poikien vastaava luku oli vain 7,4 %. Lähes 15 % tytöistä oli kiinnostunut juttelemaan psykologin kanssa, kun taas pojista vain 6,7 %. Poikien kiinnostuksen herätti keskustelu poliisin kanssa (12,8 %).

Tulokset osoittivat, että sekä tytöt että pojat olivat jonkin verran viimeisen vuoden aikana etsineet sellaisia palveluja, joissa voisivat jutella ammattilaisen kanssa. Tytöt olivat etsineet eniten palvelua, jossa voisivat jutella psykologin kanssa (6 %) ja toiseksi eniten nuorisotyöntekijää (5,8 %). Pojat etsivät eniten nuorisotyöntekijää (6,2 %) ja toiseksi eniten palvelua, jossa voisivat jutella poliisin kanssa (4,4 %).

Kysyimme kuinka moni nuorista oli käyttänyt Netarin nettinuorisopalveluita. 64,5 % (N=1496) vastaajista ei ollut käyttänyt Netarin nettinuorisopalveluita. Netarin nettinuorisopalveluita tiesi käyttäneensä 15,8 % (N=367), kun taas 19,6 % (N=455) vastaajista ei osannut vastata kysymykseen. (KUVIO 14.)

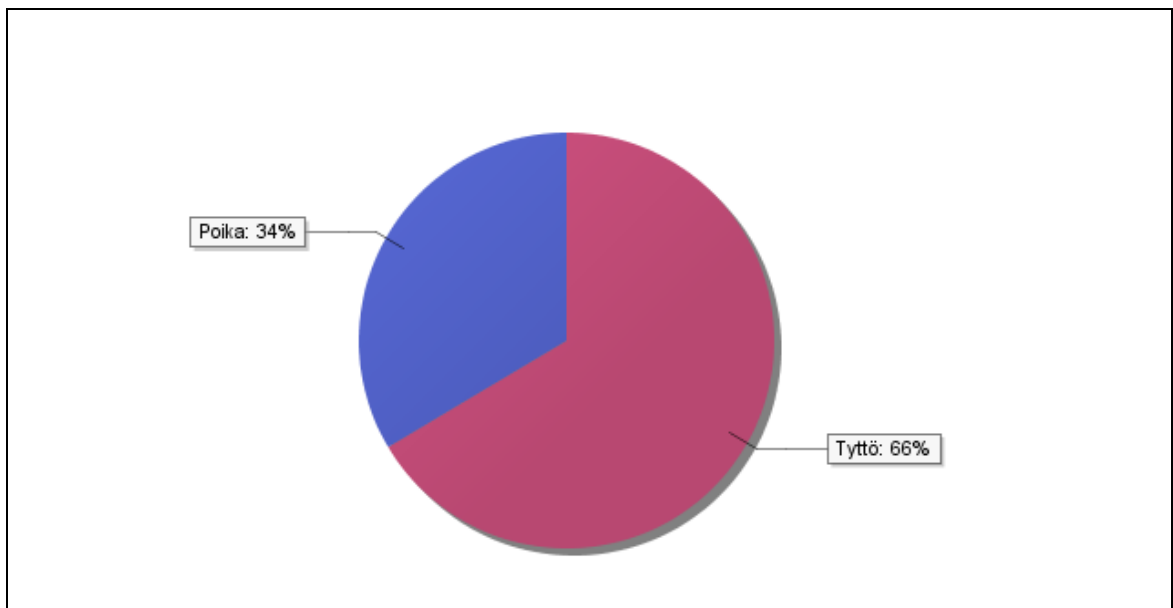
KUVIO 14. Netarin nettinuorisopalveluiden käyttö (N=2318)

Tarkasteltaessa vastaajien ikää Netarin nettinuorisopalveluiden käytöstä todettiin, että nuoremmat vastaajat käyttivät Netaria enemmän. 12–13-vuotiaista nuorista lähes 20 % ilmoitti käyttäneensä joskus Netarin nettinuorisopalveluita, kun taas 18-vuotiailla vastaava luku oli 14,5 %. (TAULUKKO 2.)

TAULUKKO 2. Netarin nettinuorisopalveluiden käyttö ikärymittäin (N=2318)

	Kyllä	En	En osaa sanoa
12–13 v	19,61 %	58,97 %	21,42 %
14–15 v	15,39 %	63,46 %	21,15 %
16–17 v	12,39 %	71,22 %	16,39 %
18 v	14,57 %	71,52 %	13,91 %

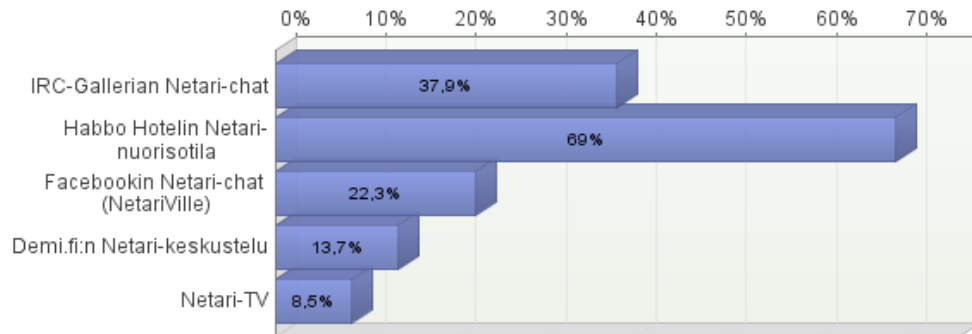
Netarin palveluita käyttäneiden nuorten sukupuolitarkastelun jälkeen todettiin, että tytöt käyttivät Netarin nettipalveluita poikia enemmän. Kyselyyn vastanneista tytöistä 66 % on käyttänyt Netarin nettinuorisopalveluita, kun taas pojista 34 % ilmoitti käyttäneensä Netarin nettinuorisopalveluita. (KUVIO 15.)

KUVIO 15. Netarin nettinuorisopalveluiden sukupuolijakauma (N=2318)

Netarin nettinuorisopalveluja käyttäneiltä vastaajilta kysyttiin tarkentava (N=405) kysymys, mitä Netarin netti-nuorisopalveluista he olivat käyttäneet. Suosituin oli Habbo Hotelin Netari-nuorisotila, jota ilmoitti käyttäneensä 69 % vastaajista

(N=252). IRC-Gallerian Netari-chat oli toiseksi suosituin Netarin palvelu, jonka osuus oli 37,9 % (N=139). Facebookin Netari-chatia ilmoitti käyttäneensä 22,3 % vastaajista (N=82) ja Demi.fi: Netari-chatia 13,7 % (N=50) vastaajista. Netari-TV:tä ilmoitti katsoneensa 8,5 % vastaajista (N=31). (KUVIO 16.)

KUVIO 16. Netarin nettinuorisopalveluiden käyttö (N= 405)

IRC-Gallerian Netari-chatia käyttäneistä suurin osa oli iältään 18-vuotiaita (30,5 %), kun taas 12–13-vuotiaita oli vain 21 % vastaajista. Habbo Hotelin Netari-nuorisotila oli kaikissa ikäryhmissä suosituin ja sitä käyttäneistä oli 12–13-vuotiaita hieman yli puolet vastanneista (52,8 %) ja 14–15-vuotiaita 45,8 %. Facebookin Netarichatin olivat parhaiten tavoittaneet 12–13-vuotiaat, joita oli 18 % vastaajista. Demi.fi:n Netari-keskusteluihin osallistuivat eniten 18-vuotiaat (13,9 %). Netari-TV jäi vähiten suosituimmaksi palveluksi. (TAULUKKO 3.)

TAULUKKO 3. Netarin nettinuorisopalveluiden käyttö ikäryhmittäin (N=405)

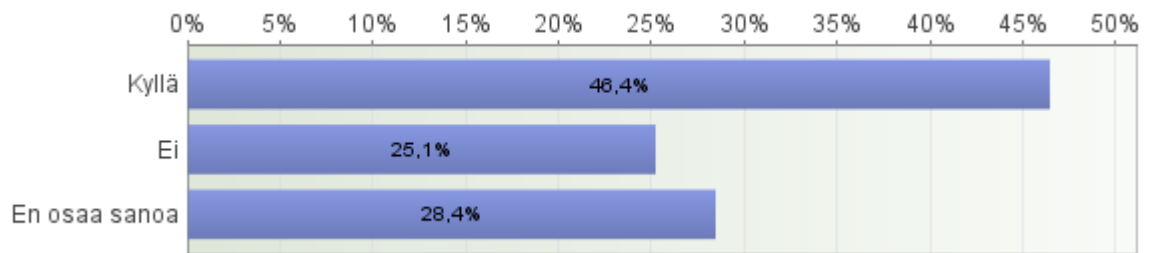
Ikä	IRC-Gallerian Netari-chat	Habbo Hotelin Netari-nuorisotila	Facebookin Netarichat (NetariVille)	Demi.fi:n Netari-keskustelu	Netari-TV
12–13	21,03 %	52,82 %	17,95 %	5,64 %	2,56 %
14–15	25,46 %	45,83 %	12,96 %	9,72 %	6,02 %
16–17	29,91 %	33,64 %	14,95 %	12,15 %	9,35 %
18	30,56 %	38,89 %	8,33 %	13,89 %	8,33 %

Sukupuolten ja Netarin nettipalvelukohtaisia eroja ristiintaulukoitaessa todettiin, että Habbo Hotel oli suosituin. Pojat osallistuivat suhteessa enemmän Habbo Hotelin Netarinuorisotilaan, IRC-Gallerian Netari-chatiin sekä Facebookin Netari-chatiin. Tytöistä suurempi osa oli osallistunut Demi.fi:n keskusteluihin (17 %). (TAULUKKO 4.)

TAULUKKO 4. Netarin nettinuorisopalveluiden toimintaympäristöt sukupuolittain (N=405)

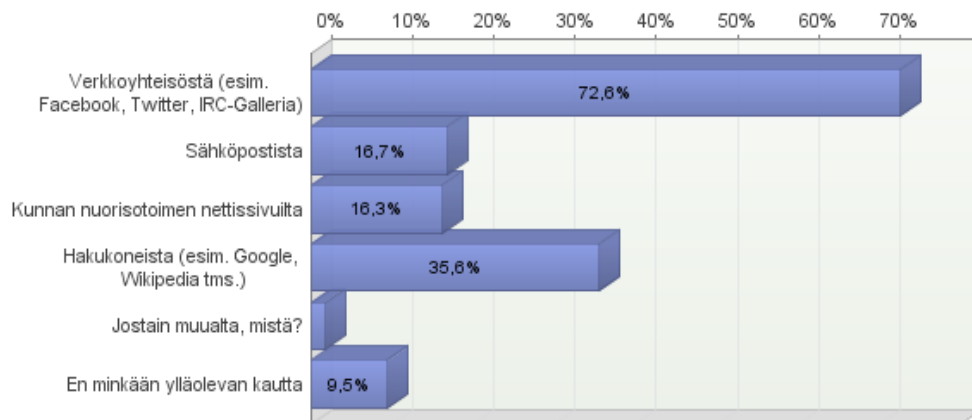
	IRC-Gallerian Netari-chat	Habbo Hotelin Netari-nuorisotila	Facebookin Netari-chat (NetariVille)	Demi.fi:n Netari-keskustelu	Netari-TV
Tyttö	23,67 %	41,33 %	12,67 %	17 %	5,33 %
Poika	24,76 %	52,12 %	16,61 %	1,3 %	5,21 %

Netarin nettinuorisopalveluita käyttäneistä nuorista 46,4 % oli sitä mieltä, että internetissä on tarpeeksi nuorille suunnattuja palveluja, kun taas vastaava luku kaikkien kohderyhmän vastaajien joukossa oli 39 %. ”En osaa sanoa”-vastaukset vähenivät Netarin palveluita käyttäneiden osalta 12 prosenttiyksikköä (28,4 %), kun vastaava luku kaikkien kohderyhmään kuuluneiden osalta oli 41 %. (KUVIO 17.)

KUVIO 17. Netarin nettinuorisopalveluita käyttäneiden nuorten mielipide palvelujen riittävydestä (N=367)

Kysyimme nuorilta, mitä kautta he internetissä vastaanottaisivat mieluiten tietoa nettinuorisopalveluista. Suosituimpana viestintäkanavana pidettiin verkon yhteisöpalveluita 72,6 % (N=1683) ja toiseksi suosituimpana esiin nousivat verkon hakukoneet 39 % (N=472). (KUVIO 18.)

KUVIO 18. Nuorten toivomat informaatiokanavat internetissä

6 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

6.1 Tutkimustulosten pohdintaa

Verkossa tehtävän nuorisotyön kehittäminen aiheena on ollut nuoria kiinnostava ja ajankohtainen. Saamastamme suuresta vastausmäärästä päätellen nuoret ovat olleet kiinnostuneita vastaamaan kyselyyn. Teknisten syiden vuoksi, emme saaneet yhteisöistä vastausmäärien tietoa, siitä kuinka paljon ja mistä verkkopalvelun yhteisöstä vastauksia tuli. Tämä olisi ollut mielenkiintoista ja hyödyllistä tietoa tutkimuksen kannalta ja myös Netarin markkinointia ajatellen. Esimerkiksi Facebookissa vastauksia saimme koko 40 euron päiväbudjetin edestä, sillä saadun tiedon mukaan kyselyä oli klikattu 1220 kertaa. Oletamme, että vastauksia olisi tullut Facebookin osalta enemmän, mikäli mainosrahaa olisi ollut käytettävissä enemmän, sillä kyselyn mainosta oli näytetty sivustolla 5 502 512 kertaa.

Teettämämme kysely ei tavoittanut kaikkia Suomen nuoria, sillä kysely julkaistiin internetissä. Toisaalta kohderyhmänä olivatkin juuri 12–18-vuotiaat internetissä aikaansa viettävät nuoret, sillä he kuuluvat Netarin kohderyhmään. Kyselyymme saimme vastauksia laajalti ympäri Suomea.

Nuorisobarometrissä 2009 kysyttiin internetin käytöstä omien kuvien levittämiseen sekä muiden julkaisemien teosten lataamisesta omaan käyttöön. Nuorisobarometrissa todettiin, että netin käyttö on ollut kasvussa ja erot sukupuolten välisessä internetin käytössä ovat kaventuneet kymmenessä vuodessa. Nuorisobarometrin mukaan 30 % vastanneista ei ollut koskaan julkaissut omia valokuvia esimerkiksi Facebookissa tai IRC-Galleriassa. Mielestämme tämä oli hämmentävää, koska kuitenkin 84,3 % tutkimukseemme osallistuneista ilmoitti hengailevansa Facebookissa. Ilmeisesti nuoret eivät keskity kuvien julkaisemiseen, vaan enemmänkin esimerkiksi keskusteluun.

Nuorisobarometri 2009 ei antanut täydellistä vertailupintaa tuloksiimme, koska aihe oli rajattu taiteeseen ja luovuuteen. Nuorisobarometrissä todettiin, että mielenkiintoista oli selvittää mitä nuoret internetissä tekevät. (Myllyniemi 2009, 92.) Vastausvaihtoehtoja kysymykseen ”Mitä olet internetissä tehnyt ja kuinka usein?” oli annettu kuvien julkaisu, musiikin lataaminen ja ostaminen sekä nettisivujen tekeminen eikä esimerkiksi kohtaa ”Muuta, mitä?”.

Internetin päivittäistä käyttöä tutkineen Joensuun (2007, 55) mukaan suurin osa vastanneista vietti aikaa internetissä vuorokautta kohti enintään muutaman tunnin tai alle tunnin. Tutkimuksemme mukaan nuorten internetin käyttö on lisääntynyt, sillä 47 % nuorista vietti aikaa internetissä 2–3 tuntia.

Nuorisotalotoiminnan imago on parantunut nuorten keskuudessa. Vuosina 2007 ja 2008 noin puolet ilmoitti olevansa tietämätön alueensa nuorisotoiminnasta. Keväällä 2010 luku oli selvästi pienentynyt sen ollessa 38 %. Nuorisotaloissa käyneiden nuorten arvosanat talon toiminnasta olivat myös kohonneet. Yleiseen imagon nostatukseen voi olla monia syitä, kuten esimerkiksi Sörnäisissä sijaitseva nuorisotalo Happi. Myös verkkonuorisotalot Habbo Hotelissa ja IRC-Galleriassa ovat olleet osa imagon kohotusta. Verkkonuorisotalot olivat tunnetuimpia nuorisoasiainkeskuksen toiminnoista heti oman alueen nuorisotalojen jälkeen. (Asiakaskuva 2010, 18.)

Reaalimaailman nuorisotalot ovat verkkonuorisotaloja suosituimpia. Verkossa tehtävän nuorisotyön tarkoituksena ei ole viedä nuorisotalolta nuoria internetiin, vaan täydentää palveluverkostoa olemalla nuorten tavoitettavissa myös internetissä. Helsingin nuorisoasiainkeskuksen asiakaskuvan mukaan vuoden 2010 keskeinen tulos oli, että nuorisotaloissa käyminen on nyt yleisempää, kuin aikaisempina tutkimusvuosina 2007 ja 2008. Aktiivikävijöitä oli vuonna 2010 18 %, eli 10 % enemmän aikaisempiin vuosiin verrattuna. (Asiakaskuva 2010, 6.) Kysyttäessä nuorilta, mikä on nuorisotalojen parasta antia, vastauksissa korostuivat kaverit ja ystävät. Pojat pitivät tyttöjä enemmän myös liikunnasta. Internetin käyttö korostui vuonna 2008 poikien suosikkina, mutta vuoden 2010

kyselyssä internet oli yhtä suosittu molempien sukupuolten keskuudessa. (Asiakaskuva 2010, 14.)

Yksi syy verkkonorisotyön palvelujen käyttämättömyyteen on nuorten tietämättömyys verkkonorisotyön palvelujen olemassaolosta (Viilomaa 2010, 72.) Nuoret tarvitsevat enemmän tiedotusta verkossa tehtävästä norisotyöstä. Viilomaan tulosta voidaan tulkita yhteneväiseksi tutkimuksemme kanssa, sillä 65 % vastaajista ei ollut käyttänyt Netarin nettinorisopalveluita.

Verkkonorisotyön heikkoutena toistaiseksi voidaan pitää sen hajanaisuutta; uusia palveluita kehitetään jatkuvasti ja niistä nuoren on vaikea muodostaa kattavaa kuvaa. (Viilomaa 2010, 49.) Kolmas ja yleisin syy Viilomaan mukaan on se, etteivät nuoret ole kokeneet tarvetta palveluille. Saamiemme tulosten mukaan verkkonorisotyölle ilmenee olemassa oleva palveluntarve, sillä tulostemme mukaan joka viides (20 %) vastaajista oli sitä mieltä, ettei nettinorisopalveluita ole riittävästi. Lisäksi verkossa aikaansa viettävistä nuorista osa oli halukkaita juttelemaan norisotyöntekijän, terveydenhoitajan, sosiaalityöntekijän, psykologin ja poliisin kanssa. Toisaalta samaan aikaan osa vastaajista ilmaisi haluttomuutensa jutella netissä ammattilaisen kanssa.

Tytöt olivat löytäneet Netarin nettinorisopalvelut poikia paremmin. Toisaalta poikien kiinnostus pelaamiseen oli tyttöjä suurempaa. Positiivista on todeta, että Netarin nettinorisopalveluita käyttävät nuoret harrastavat aktiivisemmin elämässään, kuin eivät palveluja käyttäneet nuoret. Pohdimme, onko tämä seurausta nuorten henkilökohtaisesta aktiivisuudesta vai norisopalveluiden vaikuttavuudesta. Norisopalveluita käyttäneet nuoret arvioivat oman elämäntilanteensa keskimääräisesti myös hieman paremmaksi, kuin sellaiset nuoret, jotka eivät olleet käyttäneet Netarin nettinorisopalveluita.

Asiakaskuva 2010 -tutkimuksessa selvitettiin muun muassa, mistä nuoret ovat saaneet tietoa norisoasiainkeskuksen toiminnasta ja vastaavasti mistä he haluaisivat sitä saada. Tulos oli selkeä: tietoa kaivattiin sähköisistä välineistä. Nuorimmat 13-vuotiaat vastaajat olivat hyödyntäneet muita enemmän (34 %)

nuorisoasiainkeskuksen internetsivuja sekä nuorisotalojen ilmoitustauluja. Lähes 60 % kaikista vastaajista toivoi saavansa tietoa Facebookin kautta. (Asiakaskuva 2010, 18.) Asiakaskuvan tutkimustulos on yhteneväinen saamiimme tutkimustuloksiin. Netissä aikaansa viettävät nuoret vastaanottavat tietoa nuorille suunnatuista nettipalveluista mieluiten internetistä, suosituimpana viestintäkanavana pidettiin verkkoyhteisöjä sekä hakukoneita. Nuoret ovat löytäneet sähköisen median ja toivovat saavansa tietoa heitä koskevasta toiminnasta internetin kautta.

Tulosten perusteella nuoret olivat pääosin tyytyväisiä terveydentilaansa ja elämäänsä. Tulokset yllättivät positiivisuudellaan, kun viime aikoina on paljon puhuttu nuorten masentuneisuudesta. Kohderyhmän nuoret harrastavat eniten ”dataamista” eli viettivät aikaa tietokoneella ja toiseksi eniten liikuntaa. Tutkimuksesta heränneinä huolestuttavina seikkoina pidämme nuorten yksinäisyyden kokemista, nettiriippuvuuden mahdollisuutta sekä nettikiusaamista. Näihin teemoihin liittyen suosittelemme tehtäväksi tutkimusta.

Vaikka internetissä vietetään aikaa kahdesta kolmeen tuntiin vuorokaudessa, tapaavat nuoret kavereitaan useimmiten ”kasvokkain” ja ”netissä” mieluummin, kuin ainoastaan ”netissä”. Ainoastaan ”netissä” -vaihtoehto oli vastausten perusteella vähiten käytetty kohtaamistapa, mutta silti jokaisessa ikäryhmässä noin 10 % vastaajista valitsi myös tämän vaihtoehdon. Huolestuttavaa on, että 18-vuotiaiden tyttöjen ja poikien ikäryhmässä noin 5 % ei tavannut kavereita lainkaan, ei netissä eikä kasvokkain. Vaikka nuoret eivät välttämättä näe tarpeelliseksi tehdä eroa tässä elämässä ja virtuaalitodellisuudessa tapahtuvien asioiden välillä, tämä ei silti tarkoita, etteivätkö kohtaamiset tässä ja netin todellisuudessa olisi erilaisia. Netissä yksilö voi viestiä kasvokkaskontakteja vapaammin ilmaisuvoimaisemmin, tunteikkaammin tai harkitummin sekä vastaavasti tylymmin, julmemmin tai tunteettomammin. (Jaakkola 2010, 51.)

Tuloksista käy ilmi, että vaikka netissä vietetyn ajan pituus pysyy ikäryhmistä riippumatta samansuuntaisena, käytön luonne osittain muuttuu. 12–13-vuotiaista nuorista 12 % käyttää nettiä tiedonhakuun, kun taas 14–15-vuotiaista

15 %. Tiedonhakupalveluiden käyttö ja ikä näyttävät liittyvän toisiinsa. Nuorin ikäryhmä suosii chat-palstoja ja internetin yhteisöpalveluja sekä käyttää molempia palveluita vanhempia ikäryhmiä enemmän. Yllättävää oli huomata, että vain noin 30 % vastaajista käytti netissä eniten aikaansa tiedonhakuun. On selvää, että internetyhteisöt vievät suurimman internetissä vietetyn ajan nuorten päivittäisessä elämässä.

Tulokset antoivat suuntaa siitä, millaista nuorten internetin käyttö on tänä päivänä todellisuudessa. Lisäksi olisi ollut kiinnostavaa selvittää, missä nuoret aikansa tietokoneella viettävät, kotona, koulussa vai kaverin luona vai jossakin muualla. Kyselyn suunnitteluvaiheessa oli tarkoitus kysyä nuorilta myös tietokoneen sijainnista kotona tai kodin ulkopuolella. Kysymysten asetteluvaiheessa kysymys rajattiin kuitenkin pois, sillä on todettu, että 90 %:lla nuorista on internetyhteys kotona ja yli puolella heistä tietokone omassa huoneessaan (Thorslund 2009, 17.) Tietokoneen ollessa lapsen omassa huoneessa, vanhemmat eivät tiedä nuorten median käytöstä, eivätkä voi asettaa järkeviä rajoja. On tärkeää, että vanhemmat ottavat osaa nuorten verkon käyttöön ja keskustelevat siitä, jotta lapsen ja nuoren turvallisuuden tunne säilyy. Vanhemmilta odotetaan aktiivisuutta ja osallisuutta nuoren mediaelämään. (Thorslund 2009, 21.).

Internetin tarjoamista palveluista suurimman suosion saavuttivat musiikin lataus- ja kuuntelupalvelut sekä nettiyhteisöt. Nämä kaksi vaihtoehtoa pysyivät tuloksia tarkastellessa vahvoina läpi ikäryhmien. Niiden suosio ei siis näyttäisi perustuvan ikään eikä sukupuoleen, sillä näiden palvelujen parissa viihtyy koko kohderyhmä. Sen sijaan kiinnostus pelaamiseen ja chattailuun laskee vastaajien vanhetessa. Tulosten mukaan nettipalveluista suosituimmiksi nousivat Facebook (84 %) ja Youtube (73 %). Vuoden 2008 kansallisen nuorisotutkimuksen mukaan YouTube oli myös toiseksi suosituin internet-sivusto nuorison keskuudessa. Palvelua ilmoitti käyttävänsä säännöllisesti 83 % 15–30 -vuotiaista. (Suominen ym. 2009, 222.)

Verkossa tehtävä nuorisotyö tulee nähdäksemme olemaan tulevaisuudessa yhä enemmän osa nuorten arkea. Tänä päivänä verkossa tehtävä nuorisotyö jakaa kokemustemme mukaan mielipiteitä, niin puolesta kuin vastaan. Verkossa tehtävä nuorisotyö tulisi mielestämme nähdä nuorisotyön palveluiden lisänä, ei peruspalveluja poissulkevana palveluna.

Mielestämme verkossa tehtävällä nuorisotyöllä voidaan vaikuttaa ennaltaehkäisevästi ja positiivisella tavalla nuorten elämään ja ongelmiin. Verkossa tehtävän nuorisotyön etuihin kuuluu sen ennaltaehkäisevä luonne sekä se, että sillä voidaan paremmin tavoittaa ne nuoret, joita ei muuten välttämättä lainkaan tavoitettaisi. Haittoja verkossa tehtävästä nuorisotyöstä ei uskoaksemme voi syntyä. Toisaalta verkkonuorisotyön pitkäaikaisia vaikutuksia ei ole vielä tutkittu, joten verkossa tehtävän nuorisotyön pidemmän aikavälin vaikutuksia olisi syytä tutkia tulevaisuudessa.

Ammattilaisina näemme internetin toimintaympäristönä haasteellisena ja mahdollisuutena. Faktaa on, että esimerkiksi nuoret ovat internetissä ja heidän joukossaan on apua ja tukea tarvitsevia. Internetiltä ei voi ummistaa silmiä vaan sinne on myös ammattilaisten mentävä. Esimerkillisesti tässä jalkautumisessa on onnistunut esimerkiksi Suomen poliisi, ihmisillä on mahdollisuus kysyä heiltä, esimerkiksi lakiin liittyvistä asioista.

Internet työllistää, mutta osaltaan keskittää ja nopeuttaa palvelujärjestelmää sosionomin näkökulmasta. Kela-Kerttu vastailee ihmisten kysymyksiin Kelan sivuilla ja useimmiten kysytyt kysymykset on luettavissa mihin vuorokauden aikaan tahansa. Näin säästyy jonottamiselta, mutta myös välttyy kohtaamiselta. Olemme ehdottomasti sitä vastaan, että kaikki ihmisten välinen kohtaaminen tapahtuisi virtuaalisesti, mutta täydentävänä osana palvelujärjestelmää se voi toimia hyvin. Me ainakin olemme kiitollisia, kun saamme vastauksen esimerkiksi kela-asioissa nopeasti, kuin että joutuisimme jonottamaan maksullisella linjalla useita minutteja.

Tällä hetkellä internet ja reaali maailma palveluverkossa toimivat sovussa. Se, että palveluita olisi tarjolla vain internetissä, ei ole mielestämme hyvä asia eikä varteenotettava vaihtoehto. Kultainen keskitie olisi löydettävä virtuaalisen ja reaali maailman yhteen sovittamisessa. Uskallamme internetin käytön tutkimuksen valossa ennustaa, että internetissä vietetty aika ei ole vähenemässä. On mielenkiintoista nähdä, miten paljon yhteiskunnassamme tullaan hyödyntämään internetiä palveluiden tarjonnassa ja miten se tulee muuttamaan muun muassa sosiaalityötä ja ihmisten välistä vuorovaikutusta.

Verkossa tehtävää nuorisotyötä on syytä tutkia lisää ja kehittää jatkuvasti. Kohderyhmäanalyysi tuo verkossa toimiville nuorisotyöntekijöille, terveydenhoitajille, sosiaalityöntekijöille sekä muille ammattilaisille ajantasaista tietoa siitä, mitä mieltä nuoret itse ovat internetin nuorisopalveluista ja millaisia palveluja nuoret kaipaavat lisää internetiin. Tekemämme kaltainen kysely olisi hyvä uusina vähintään vuosittain, jotta kyetään seuraamaan pidemmän aikavälin muutoksia verkossa tehtävän nuorisotyön toimivuudesta ja vaikuttavuudesta ja lisäksi, koska internetin käyttöön liittyvät tiedot vanhenevat hyvin nopeasti. Tämän kaltaisesta vuosittaisesta kyselyn toteuttamisesta oli puhetta syksyllä 2010 Netari.fi-hankkeessa. Netari.fi hanke tulee viimeisimpien tietojemme mukaan jatkamaan toimintaansa uudelleen organisoidussa valtakunnallisessa verkkonuorisotyön kehittämiskeskuksessa.

Kehittämistyötä tulee jatkaa kunnissa edelleen, jotta verkkonuorisotyön asema vakiintuu yhdeksi osaksi kunnallista nuorisotyötä. Koordinoidulla verkkonuorisotyöpalvelulla voidaan tarjota nuorille niin tukea, läsnäoloa, kuuntelemista, kuin tärkeää heitä kiinnostavaa informaatiota. Internetin tiedonmäärä on valtava ja kyseenalaista on, kuinka nuori löytää internetistä asiapitoisen tiedon. Tämän vuoksi on tärkeää, että nuorilla olisi tiedossa koordinoitu ja luotettava heille suunnattu internetpalvelu, josta he saavat helposti ja luotettavasti tietoa, heitä askarruttavissa asioissa, kontaktin aikuiseen tai toisiin nuoriin.

6.2 Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys

Reliabiliteetilla eli luotettavuudella tarkoitetaan tulosten tarkkuutta ja toistettavuutta (Heikkilä 2008, 187). Käsitteiden rajaaminen ja nuorille niiden ymmärrettäväksi tekeminen oli haastavaa. Varmasti ei voida sanoa, ovatko nuoret vastaajat ymmärtäneet kysymykset halutulla tavalla. Monipuoliset valmiit vastausvaihtoehdot ja ”en osaa sanoa” vaihtoehto strukturoiduissa kysymyksissä lisäsivät tarkkuutta vastausten luotettavuudessa ja vähensivät sattumanvaraisten tulosten määrää. Puutteellinen reliabiliteetti aiheutuu yleensä satunnaisvirheistä, joita voi aiheutua otannasta sekä mittaus- ja käsittelyvirheistä (Heikkilä 2008, 187).

Tulosten luotettavuutta arvioitaessa on mielestämme hyvä, että vastaajia oli paljon, vastausprosentti oli korkea (89,4 %) ja vastauksia saatiin ympäri Suomea. Tutkimuksen poistuma, eli kato oli 318. Tällä tarkoitetaan kyselylomakkeen palauttamatta jättäneiden määrää (Heikkilä 2008, 30). Kyselyn avanneiden määrä oli 3005 ja vastanneiden määrä 2687. Toisaalta internetkyselyssä on kuitenkin mahdotonta estää saman henkilön vastaaminen useampaan kertaan

Validiteetti kuvaa, missä määrin tutkimuksessa on onnistuttu mittaamaan juuri sitä, mitä pitikin mitata. Kyselytutkimuksessa validiteetin vaikuttaa se, miten onnistuneita kysymykset ovat eli saatiinko niiden avulla saada ratkaisu tutkimusongelmaan. Tutkimuksen validiteettiä on vaikea tarkastella jälkikäteen. (Heikkilä 2008, 186.) Kyselylomakkeen kysymykset vastasivat asettamiimme tutkimuskysymyksiin ja tutkimus on toistettavissa.

Tutkimusmenetelmänä otantatutkimuksessa syntyy otantavirhettä, joita voidaan pienentää valitsemalla sopiva otantamenetelmä ja otoskoko suurentamalla. Otantamenetelmistä riippumattomia mittausvirheitä ovat muun muassa mittausmenetelmistä, vastaamatta jättämisestä ja laskennasta johtuvat virheet. Nämä yhdessä muodostavat niin sanotun ei-otantavirheen. Näihin mahdollisiin

virhelähteisiin voidaan otantatutkimuksessa kiinnittää enemmän huomiota kuin kokonaistutkimuksessa. Yleensä mitä suurempi otos on, sitä pienempi on otantavirhe. (Niemi 1994, 8, 11.)

Eettiset lähtökohdat otettiin huomioon tutkimusta tehtäessä ja sitä suunniteltaessa. Päätös tutkimusaiheen valinnasta tehtiin tietoisesti työelämän kehittämisen lähtökohdista ajatellen. Kyselyyn vastanneille nuorille kerrottiin osallistumisella olevan mahdollisuus vaikuttaa verkossa tehtävää nuorisotyöhön ja lisäksi kerrottiin vastausten luottamuksellisuudesta. Vastaukset käsiteltiin luottamuksellisesti ja anonyymisti. Kyselylomakkeessa ei kysytty lainkaan nimitietoja, ainoastaan sähköposti ja/tai puhelinnumerotietoja, joita käytettiin vain palkinnon sattumanvaraiseen arpomiseen.

Tutkimustuloksia ei ole yleistetty kriittikittävästi. Tulokset on esitelty prosenttiyksiköiden sadasosatarkkuuksin. Tutkimuksen eettisyyden kannalta on mahdotonta tietää, kuinka perehtyneitä nuoret olivat vastaamaan. Perehtyneisyydellä tarkoitetaan sitä, kuinka tietoisia he ovat olleet siitä, mitä tutkimuksen kulku sisältää sekä kuinka, kaikki tärkeät näkökohdat tutkimuksen kuluessa on ymmärretty. Odotus kypsästä päätöksenteosta nuoren kohdalla on vaikea ehto. On vaikea päätellä missä kulkee suostumuksen ja pakottamisen raja. (Hirsjärvi, Remes ja Sajavaara 2000, 27.) Osallistumisesta luvattu palkinto sekä mahdollisuus olla mukana vaikuttamassa verkossa tehtävään nuorisotyöhön toimivat houkuttimena vastaamaan kyselyyn.

Internet eettisenä ympäristönä on hankala yhtälö. Pohdimme olisiko meidän pitänyt kysyä ala-ikäisten vanhemmilta lupa vastata ja miten lupaa olisi voinut kysyä. Onko olemassa selkeitä lupasääntöjä verkossa tehtävälle nuorisotutkimukselle? Vaikkei selkeitä sääntöjä löytynyt painettuna, pohdimme voiko vastaamisesta koitua haittaa nuorelle. Kyselylomaketta suunniteltaessa otimme huomioon vastaajien iän, emme esimerkiksi kysyneet mitään mitä voisi pitää nuorelle sopimattomana. Jouduimme punnitsemaan, hyötyykö nuori enemmän siitä, että hänen mielipidettään kuullaan, vai jätetään kuulematta. Nuorilla oli vapaavalintainen mahdollisuus omaa harkintakykyä käyttäen joko

osallistua tai jättää osallistumatta anonyymiin kyselyyn. Jos olisimme vaatineet vastaajilta vanhempien luvan, olisimme todennäköisesti saaneet vähemmän vastauksia ja sitä kautta myös vähemmän tietoa, sillä ensinnäkin kaikkien vastanneiden vanhempia olisi ollut mahdoton tavoittaa. Tutkimukseen osallistui 12-vuotiaita nuoria ja esimerkiksi Facebookin ikäraja on 13 vuotta. Valitettavasti emme voi tietää kuinka moni alle 13-vuotias vastasi kyselyyn. Toisaalta pohdimme myös sitä, ovatko Facebookin kaltaiset yhteisöt soveltuvia toimintaympäristöjä verkossa tehtävälle nuorisotyölle. Olisiko ammattieettisempää ohjata nuoria neutraalimpaan ja koordinoitumpaan ympäristöön. Ammattieettisesti ajateltuna koemme, että tietty etäisyys on hyvä säilyttää asiakaskontakteissa. Pohdimmekin onko pelkästään hyvä asia, että ammattilaiset toimivat esimerkiksi Facebookissa ja täten osoittavat nuorille kannattavansa kyseistä yhteisöpalvelua ja osaltaan myös kannustavat nuoria liittymään palveluun, houkutellessaan mukana mahdollisesti alle sallitun ikärajan ikäisiä nuoria.

6.3 Opinnäytetyöprosessin pohdintaa

Opinnäytetyö prosessimme on ollut pitkä ja vaihteleva. Voidaksemme sanoa, olemme olleet jo muutama vuosi sitten ajan hermolla, koska aiheemme on edelleen ajankohtainen ja mielestämme liian vähän tutkittu. Vasta tänä vuonna 2011, mediassa on alettu enenevässä määrin heräämään muun muassa siihen, mikä tulisi olla viranomaisten rooli internetissä.

Saatuamme vuonna 2009 ajatuksen tulevasta opinnäytetyöstämme, tiesimme sen liittyvän nuoriin ja internetin käyttöön. Molemmat meistä olivat kiinnittäneet huomiota nuorten vapauten virtuaalimaailmassa ja vaikeaan valvottavuuteen. Aiheemme selkiytyi lopullisesti saatuaamme yhteistyökumppaniksemme Netari.fi-hankkeen. Olimme prosessoineet työtä mielessämme ja suunnitelleet teoriapohjaa jo pitkään ennen varsinaisen tutkimuksen aloittamista.

Kyselyn laatiminen yhdessä Netari.fi-hankkeen kanssa oli prosessin aikaa vievin osuus. Kysymysten asettelu ja kysyttävien asioiden muuttaminen mitattavaan muotoon ei ollut aina helppoa. Myös tarpeellisen ja tarpeettoman tiedon erottelu vei aikaa. Kaikkea kun ei voinut kysyä, koska kyselylomake ei saanut olla vastaajalle liian aikaa vievä. Kysymysten muotoilu kehitti yhteistyötaitojamme ja pitkäjänteisyyttä. Emme olleet aina samaa mieltä ja kompromisseja tehtiin puolin ja toisin. Huomioon piti ottaa myös kohderyhmämme ikähaarukka. 12-vuotias ymmärtää eri tavalla asioita kuin 18-vuotias, mutta yhtäläillä kyselyn piti olla myös 18-vuotiaalle vastaajalle mieluinen.

Kyselyn tekeminen vei aikaa reilusti odotettua enemmän. Olimme varanneet aikaa sen tekemiseen viikon, joka lopulta muodostui reiluksi kuukaudeksi. Kysymyksiä muokkasimme ja pohdimme sekä yksin, että yhdessä Netarin työelämäohjaajan ja työryhmän kanssa, jotta selvityksestä tulisi mahdollisimman kattava, eivätkä kysymykset olisi johdattelevia. Kun kysely oli julkaistu ja suunniteltu aika kyselyn auki pitämiselle täyttyi, oli aika ryhtyä ns. pyörittelemään tuloksia. Emme saaneet koululta ohjausta Webropolin käyttöön, mutta ohjeisiin perehtymällä aloimme ymmärtää ohjelman käyttöä.

Saimme Netari.fi-hankkeen kautta mahdollisuuden julkaista kyselyn heidän käyttämillään foorumeilla. Tämä helpotti suuresti työtämme julkaisun osalta, koska ilman yhteistyökumppania tuskin olisimme saaneet kyselyä julkaistua näin keskeisillä areenoilla. Vastausmäärä ylitti odotuksemme.

Yhteistyö Netari.fi-hankkeen kanssa oli antoisa. Paineensietokykymme ja ajankäytön hallintamme harjaantuivat. Saimme myös mahdollisuuden kehittää esiintymistaitojamme, sillä esitimme suunnitellun kyselylomakkeen työryhmälle ja lopuksi vielä analysoimamme tutkimustulokset. Nämä kokemukset lisäsivät varmuuttamme ammattilaisina ja asiantuntijuutta tutkimassamme aiheessa.

Tutkimustyötämme hidasti vielä kömmähdys, joka oli sattunut kyselyn julkaisemisessa. Olimme ehtineet jo analysoida ensimmäiset tulokset, kun

viikon kuluttua selvisi, että kysely oli jäänyt julkaisematta IRC-Galleriassa. Jouduimme avaamaan kyselyn uudelleen ja aloittamaan tulosten analyysin alusta, toisaalta saimme myös lähes tuhat vastausta lisää IRC-Gallerian julkaisusta. Lopullisten tulosten valmistuttua tutkimustyö eteni vauhdilla ja mielenkiintoisen aiheen siivittämisenä viihdyimme työmme parissa. Jos meidän pitäisi muuttaa jotain tutkimuksessamme, lisääsimme ehkä kysymyksiä nettiriippuvuuteen ja nettikiusaamiseen liittyen. Lisäksi olisimme voineet kysyä mielipiteitä nettinuorisopalveluista, myös muiden palveluntarjoajien, kuin Netarin käyttäjien.

Prosessi intensiivisen tutkimustyön parissa on kehittänyt ja syventänyt ammatillisuuttamme. Olemme kyenneet itsenäisesti etenemään työssämme ilman aktiivista ohjausta ja tukea. Opinnäytetyöprosessin aikana olemme kehittyneet, niin tiimi- kuin parityöskentelytaidoissammekin sekä ongelmanratkaisukyvyissämme. Tehokas tiimityöskentelymme on edellyttänyt lähtökohdista sopimista ja niihin sitoutumista. Opinnäytetyöprosessimme on syventänyt tietouttamme niin nuorisotyön palvelujärjestelmäosaamisessa, tutkimuksellisessa kehittämisosaamisessa kuin eettisessä osaamisessa nuorisotutkimuksen parissa. Tutkimustyöhön liittyvä aineiston keruu on kehittänyt myös yhteiskunnallista ja kriittistä osaamistamme.

LÄHTEET

- Aaltonen, Marjo; Ojanen, Tuija; Vihunen, Ritta ja Vilen, Marika 2003. Nuoren aika. Porvoo: Wsoy.
- Aoki, Kumiko 1995. Synchronous Multi-User Textual Communication in International Tele-Collaboration. *Electronic Journal of Communication* vol 5, No.4.
- Asiakaskuva 2010. Helsingin kaupunki: Nuorisoasiainkeskus.
- Caincross, Frances 2001. *The death of distance 2.0 – How the communications Revolution Will Change Our Lives*. Cornwall: TEXERE Publishing Limited.
- Cederlöf, Petri 2010. Nuorisotyön virallinen asema. Nuorisotyön asema ja merkitys Suomessa. Humak. Viitattu 11.3.2011.
<http://nam.humak.fi/artikkelit/nuorisotyon-virallinen-asema-0>
- Coogan, Kaisa & Kangas, Sonja 2001. Nuoret ja kommunikaatioakrobatia. 16–18 -vuotiaiden kännykkä- ja internetkulttuurit. Nuorisotutkimusverkosto ja Elisa Communications. Elisa tutkimuskeskus, raportti nro 158. Viitattu 22.9.2010
<http://alli.fi/nuorisotutkimus/julkaisut/akrobatia.pdf>
- Donnerstein, Edward 2002. *The Internet*. Teoksessa Strasburger, Victor C. & Wilson, Barbara J. (toim.) *Children, Adolescents & the Media*. London: SAGE Publications, 301–309.
- Heikkilä, Tarja 2008. Tilastollinen tutkimus. Helsinki: Edita Prima oy.
- Heinonen, Ulla 2008. Sähköinen yhteisöllisyys. Kokemuksia vapaa-ajan, työn ja koulutuksen yhteisöistä verkossa. Kulttuurituotannon ja maisematutkimuksen laitoksen julkaisuja XIV. Pori: Turun yliopisto.
- Hirsjärvi, Sirkka; Remes, Pirkko ja Sajavaara, Paula 2000. *Tutki ja kirjoita*. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.
<http://edu.lut.fi/LutPub/web/nbnfi-fe20031910.pdf>
- IRC-Galleria. Viitattu 12.11.2010. <http://irc-galleria.net/>.

- Isokangas, Antti ja Vassinen, Riku 2010. Digitaalinen jalanjälki. Helsinki: Talentum.
- Jaakkola, Maarit 2010. Uuden julkisuuden sääntöjä luomassa – keskustelevat vuorovaikutussuhteet keinona sukupolvien välisen digitaalisen kuilun kaventamiseen. Teoksessa Marjo Meriranta (toim.) Mediakasvatuksen käsikirja. Kuopio: UNIpress, 37–62.
- Jarasto, Pirkko ja Sinervo, Nina 1999. Murrosikäisen ja nuoren maailma. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Joensuu, Mika 2007. Nuorten internet-yhteisöt ja niiden merkitys nuorisotyön kannalta. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Sarja D. Opinnäytetyöt 5, 2007.
- Kaivosoja, Anna 2010. Nuorten tavoittaminen ja kohtaaminen verkkoyhteisöissä. Netari-ohjaajien käsitykset verkkonuorisotyön haasteista ja mahdollisuuksista. Oulun yliopisto. Kasvatustieteiden tiedekunta. Pro gradu -työ.
- Kananen, Jorma 2008. Kvantti–Kvantitatiivinen tutkimus alusta loppuun. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.
- Karjalainen, Pekka ja Seppänen, Marjaana 2007. Yhteistyö ja rakenteellinen sosiaalityö. Teoksessa Aulikki Kananoja, Martti Lähteinen, Pirjo Marjamäki, Kristiina Laiho, Pirjo Sarvimäki, Pekka Karjalainen ja Marjaana Seppänen. Sosiaalityön käsikirja. Helsinki: Tietosanoma Oy, 127–131.
- Kauppinen, Paula 2009. AMK-Yhteishaun hakijoihin kohdistuva verkkomarkkinointi. Opinnäytetyö. Jamk. Viitattu 16.11. 2010. https://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/6512/Kauppinen_Paula.pdf?sequence=1
- Ketola, Marika 2010. Nuorten tukeminen netissä. Mieli 2010 Kuopio. Suomen Mielenterveysseura: E-mielenterveyshanke. Viitattu 12.3.2010. http://kotisivukone.fi/files/koukes.kotisivukone.com/nuorten_tukeminen_netiss_ketola.pdf
- Kiviniemi, Liisa 2011. Vertaisuuden monet mahdollisuudet masentuneen nuoren kohtaamisessa. Teoksessa Anna–Liisa Lämsä (toim.) Mieli maasta

- Masentuneen nuoren kohtaaminen ja tukeminen. Jyväskylä: PS-kustannus, 100–108.
- Korhonen, Pii 2010. Median asettamia haasteita pienten lasten hyvinvoinnille. Teoksessa Marjo Meriranta (toim.) Mediakasvatuksen käsikirja. Kuopio: UNIPress, 9–32.
- Kosonen, Miia 2003. Virtuaaliset yhteisöt ja areenat: virtuaaliyhteisön kehittämisprosessi. Progradu -tutkielma. Kauppatieteiden osasto. Lappeenrannan teknillinen yliopisto. Viitattu 22.9.2010.
- Linnake, Tuomas. 5.2.2010. Taloussanomat. IT-viikko. Facebook juhlii synttäreitä 400 miljoonalla kävijällä. Viitattu 12.11.2020.
<http://www.itviikko.fi/talous/2010/02/05/facebook-juhlii-synttareita-400-miljoonalla-kayttajalla/20101839/7>
- Matikainen, Janne 2001. Vuorovaikutus verkossa. Verkkopohjaiset oppimisympäristöt vuorovaikutuksen näyttämöinä. Helsingin yliopiston tutkimus- ja koulutuskeskus: Palmenia. Oppimateriaaleja 111.
- Matikainen, Janne 2008. Verkko kasvattajana–Mitä aikuisen tulisi tietää ja ajatella varkosta. Helsinki: Palmenia.
- Merikivi, Jani 2007. Netari.fi-Nuorisotyön arvo. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura: verkkojulkaisuja 14. Viitattu 1.3.2011.
<http://www.nuorisotutkimusseura.fi/julkaisuja/netari.pdf>
- Mielenterveyden keskusliitto i.a. Vertaistuki. Viitattu 28.3.2011.
<http://www.mtkl.fi/tietopankki/kuntoutuminen/vertaistuki/>
- Myllyniemi, Sami 2009. Nuorisobarometri 2009 – Taidekohtia. Viitattu 1.4.2011, 88–92. <http://www.minedu.fi>. Julkaisut, tiedotteet, tiedotehaku, nuoriso 2009.
- Netari.fi 2010. Viitattu 1.10.2010. <http://netari.fi/web/guest/kumppanit>.
- Niemi, Eero 1994. Tilastotieteen perusteet. Helsingin kauppakorkeakoulun kuvalaitos.
- Nuorisolaki 2006/72, 27.1.2006.
- Nuorten netti i.a. Nettikiusaaminen. Viitattu 30.3.2011.
http://www.mll.fi/nuortennetti/mina_ja_media/nettikiusaaminen/

- Puupponen, Hannu 2003. Viestinnän peruskysymykset. Esteetön sisällöntuotanto. Viitattu 1.3.2011.
<http://appro.mit.jyu.fi/essikurssi/viestinta/t1/>
- Salasuo, Mikko 2007. Nuorisotyön ytimissä. Kaleidoskooppi pääkaupunkiseudun nuorisotyöhön ja käytäntöihin. Nuorisotutkimusseura: julkaisuja 81.
- Selvitys pääkaupunkiseudun 10–18-vuotiaiden lasten ja nuorten elämästä Internetissä. Viitattu 11.1.2011.
<http://www.ehkapa.fi/toinenelama/images/selvitys.pdf>
- Sinkkonen, Jari 2010. Nuoruusikä. Helsinki: Wsoy.
- Sosiaaliportti i.a. Sosiaalialan ammattilaisille. Netari.fi-hanke: Valtakunnallinen ja moniammatillinen nuorisotyö verkossa. Viitattu 14.3.2011.
<http://www.sosiaaliportti.fi/fi-FI/hyvakaytanto/kuvaus/?PracticelId=80880e50-fe9a-4a97-8564-cf3a6eb843ae>
- Suominen, Jaakko; Turtiainen, Riikka; Saarikoski, Petri ja Östman, Sari 2009. Funetista Facebookiin – Internetin kulttuurihistoriaa. Helsinki: Yliopistokustannus Oy, 202–228.
- SuomiSanakirja i.a.. Viitattu 12.3.2011. <http://suomisanakirja.fi/tietoa.php>
- Thorslund, Ewa 2009. Nuoret, netti j@ mobiili. Kodin turvaopas. Hämeenlinna: Karisto Oy.
- Tns-gallup. Suomen web-sivustojen viikkoluvut. Viitattu 12.11.2010.
<http://tnsmetrix.tns-gallup.fi/public/>
- Tossavainen, Tommi 2008. Internet lasten ja nuorten elämässä. Selvitys pääkaupunkiseudun 10-18-vuotiaiden lasten ja nuorten elämästä Internetissä. Viitattu 25.3.2011.
<http://www.ehkapa.fi/toinenelama/images/selvitys.pdf>
- Viilomaa, Päivi 2010. Verkossa tehtävä nuorisotyö nuorisotyöntekijöiden ja nuorten silmin. Kohtaako verkkonuorisotyö nuoret? Viitattu 1.11.2010.
https://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/14882/Viilomaa_Paivi.pdf?sequence=1
- Wuorisalo, Jyri 2010. Sosiaalinen media oppimisen tukena – matkalla kohti avoimia, verkottuneita ja liikkuvia oppimisympäristöjä. Teoksessa

Marjo Meriranta (toim.) Mediakasvatuksen käsikirja. Kuopio:
UNIpress, 87–102.

Väntönen, Elina 2011. Kavereita vai ei? Sosiaalinen media saa koulut
miettimään opettaja-oppilassuhdetta. Helsingin Sanomat 7.2.2011,
A10.

LIITE 1: Kyselylomake

Hei, sinä 12-18 vuotias nuori! Vastaa tähän kyselyyn ja auta meitä kehittämään nettinuorisopalveluita. Sinulla on mahdollisuus voittaa iPod Touch 8G (arvo n.170€)! Vastaamiseen kuluu aikaa noin 5 minuuttia. Vastaukset käsitellään luottamuksellisesti.

1) Ikäsi *

- alle 12
- 12-13
- 14-15
- 16-17
- 18
- yli 18

2) Oletko *

- Tyttö
- Poika

3) Asuinkuntasi *

4) Äidinkielesi *

5) Harrastuksesi *

- Liikunta
- Kirjat ja/tai lehdet
- Tv ja/tai leffat
- Musiikki
- Kuvataide
- Järjestötoiminta (esim.partio,VPK)
- Ruoanlaitto
- Dataus (esim. tietokonepelit, netti)
- Joku muu
- Minulla ei ole harrastuksia

6) Arvioi kouluarvosanoilla 4-10, kuinka tyytyväinen olet terveydentilaasi? *

-Valitse-

7) Arvioi kouluarvosanoilla 4-10, kuinka tyytyväinen olet elämääsi? *

-Valitse-

8) Missä tapaat kavereitasi vapaa-ajalla useimmin? *

- Netissä
- Kasvokkain
- Netissä ja kasvokkain
- En osaa sanoa
- En missään

9) Kuinka paljon vietät aikaa netissä? *

- Harvemmin kuin muutaman tunnin kuukaudessa
- Muutaman tunnin kuukaudessa
- Muutaman tunnin viikossa
- Noin tunnin päivässä
- 2-3 tuntia päivässä
- 4 tuntia tai enemmän päivässä

10) Mihin käytät nettiä eniten? (valitse max 3) *

- Tiedonhakuun
- Sähköpostiyhteydenpitoon
- Chattailuun
- Nettiyhteisöissä hengailuun (esim. Facebook, IRC-Galleria)
- Pelaamiseen
- Pankkipalveluihin
- Shoppailuun
- Videoiden katseluun ja/tai lataamiseen
- Musiikin kuunteluun ja/tai lataamiseen
- Muuhun, mihin?

11) Mitä seuraavista nettipalveluista käytät eniten? *

Valitse eniten käyttämäsi sivustot (max 5).

- Aapeli.com
- Anna.fi
- Blogilista.fi
- Demi.fi
- Aijaa.com
- Apinat.fi
- City.fi
- DigiTV.fi
- Ampparit.com
- Basso.fi
- Cosmopolitan.fi
- DVD Plaza.fi
- Elisa.net
- Facebook
- HS.fi
- Ilta-Sanomat.fi
- IRC-Galleria
- Kiekko.tk
- Konsoli.fi
- Lime24.com
- Meteli.net
- Missmix.fi
- MTV3.fi
- Netposti.fi
- NRJ.fi
- Overdrive.fi
- Radiohelsinki.fi
- Seiska.fi
- Sportti.com
- Suomi24.fi
- Taajuus.fi
- Tietokone.fi
- Uranus.fi
- Vertaa.fi
- En käytä mitään verkkopalveluja
- Eniro.fi
- Finnkino.fi
- Herutus.net
- ImageShack.us
- Jorkki.com
- Klubitus.org
- Kuvake.net
- MBnet.fi
- Mikseri.net
- Mol.fi
- Myspace.com
- Nettipokeri.fi
- OHO.fi
- Pelit.fi
- Radionova.fi
- Sinamina.com
- Stara.fi
- Suosikki.fi
- Telkku.com
- Tietoviikko.fi
- Urheilulehti.fi
- YLE.fi
- Joku muu, mikä
- Etuovi.com
- Habbo Hotel
- Iltalehti.fi
- Imperiumi.net
- Katso.fi
- Koirat.com
- Kuvat.fi
- Mesenet.org
- Minidip.com
- MSN.fi
- Nelonen.fi
- Noise.fi
- Oikotie.fi
- Plaza.fi
- Riemurasia.net
- Soundi.fi
- Sub.fi
- Systemi.fi
- Tiede.fi
- Tilt.tv
- Voice.fi
- Youtube.com

12) Oletko käyttänyt Netarin nettinuorisopalveluita? *

- Kyllä
- En
- En osaa sanoa

13) Mitä seuraavista Netarin nettinuorisopalveluista olet käyttänyt?

- IRC-Gallerian Netari-chat
- Habbo Hotelin Netari-nuorisotila
- Facebookin Netari-chat (NetariVille)
- Demi.fi:n Netari-keskustelu
- Netari-TV

14) Onko netissä mielestäsi tarpeeksi nuorille suunnattuja (esim. nuorisotyön, sosiaalityön, terveydenhuollon tai mielenterveystyön) palveluita? *

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa

15) Haluaisitko jutella netissä *

- Nuorisotyöntekijän kanssa?
- Terveystyöntekijän kanssa?
- Sosiaalityöntekijän kanssa?
- Poliisin kanssa?
- Psykologin kanssa?
- Jonkun muun kanssa, kenen?
- En osaa sanoa

16) Oletko viimeisen vuoden aikana etsinyt netistä palvelua, jossa voisit jutella *

- Nuorisotyöntekijän kanssa?
- Terveystyöntekijän kanssa?
- Sosiaalityöntekijän kanssa?
- Poliisin kanssa?
- Psykologin kanssa?
- Jonkun muun kanssa, kenen?
- En osaa sanoa
- En ole etsinyt

17) Mitä kautta haluaisit mieluiten saada tietoa nuorille suunnatuista nettipalveluista (esim. sosiaalityö, nuorisotyö, terveydenhuolto, mielenterveystyö)? *

- Koululta
- Nuorisotalolta
- Nuorten tapahtumista
- Netistä
- Ulkomainoksista
- Lehtimainoksista
- TV-mainoksista
- Radio-mainoksista
- Kirjepostissa
- Mobiilimainoksista
- Muuta kautta, mistä
- En osaa sanoa
- En mistään ylläolevista

18) Mitä kautta haluaisit netissä saada tietoa nuorille suunnatuista nettipalveluista? *

- Verkko yhteisöstä (esim. Facebook, Twitter, IRC-Galleria)
- Sähköpostista
- Kunnan nuorisotoimen nettisivuilta
- Hakukoneista (esim. Google, Wikipedia tms.)
- Jostain muualta, mistä?
- En minkään ylläolevan kautta

19) Matkapuhelimesi valmistaja? *

- Nokia
- Motorola
- Samsung
- HTC
- Sony Ericsson
- Apple
- Joku muu
- Minulla ei ole matkapuhelinta

20) Matkapuhelimesi malli?

Jos haluat osallistua iPod Touch 8G:n arvontaan lisää alle puhelinnumerosi tai sähköpostiosoitteesi. Yhteystietoa käytetään vain arvontaa varten.

Arvannon yhteystiedotGSM Sähköposti